

C 227.

5834

Kobranahka kasukas.
G. Hauptmann.

W. J. J. J.
näit. la. va.
TARTUS. ✦

32

Eesti Üliõpilaste Seltsile

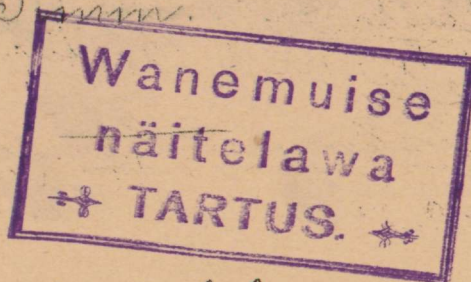
Wanemuise näitelawa poolt.

Kobranahka kasukas.

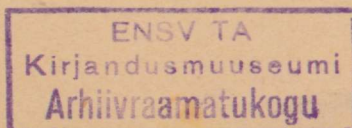
Warganali 4 raatuses.

Gerhart Hauptmann.

Fõlkinud: K. Kadak, H. Rebane ja
A. Siim.

Wanemuise näitelawa.
Aprill 1911.

76151

2.

Osalised.

von Wehrhahn, kohtunik.

Krüger, kapitalist.

Fleischer, arst.

Philipp, tema poeg.

Motes.

Motes proua.

Emanuel Wolff, pesunaene.

Julius Wolff, tema mees.

Leontine

Adelheid } nende tütre.

Wulkow, lodjamees.

Glasenapp, kohtuskirjutaja.

Mitteldorf, kohtuteener.

Südmusekoht: kusgil Berlini
alewis.

Esimene vaatus.

Väike, sinakas, madal kööginurk;
 üks aken paremal pool, labane üks
 viib paremalt poolt õue; üks uus ta-
 gascinas. Paremat kätt nurgas kolle
 või pliit, selle kohal riivli pääl köögi-
 nõud; lõhutud puud hünikus akna all.
 Wana pink, isted jne. Läbi taqumise
 ukse on teisi ruumi näha. Tääl on
 ilusasti ülestehitud woodi hulga pätja-
 dega, selle kohal odavad päewapildid
 weel odavamate raamide sees, oliwä-
 ripildid jne. Üks tool seisab leeniga
 vastu zänqi. Tääl, kuu paistab.
 Pliidi või kolde pääl põleb kardse
 aluse sees küünel. Leontine Wolff on
 ühe tooli pääle, pääl ja käed pliidi
 ääre pääl magama jäänud. Tä on
 seitsmeteistkümmne aastane ilus tüd-
 ruk, walget werd, teenijatüdruk.

4.
üliloomas. Finise kattun-jaki üle
on ta willase suvrätiku sidunud. —
Mõni minut on keis vaikne, siis
on kumida, kuidas keegi väljast poolt
ust lahti teha katsub, kuna ukse
seespool woti es on. Siis koputatakse.

Emand Wolff (väljast). Adelheid!
Adelheid! { Waikus, siis koputatakse
teiselt poolt akna pihta. } Tee mitte
lahti!

Leontine (uues). Ei, ei, mina ei
läse enamast mitte wintsutada
Em. Wolff. Tüdruk, tee lahti, muida
tulen ma läbi akna sisse! { Kopu-
tab siige kowasti akna pihta. }

Leontine (üles ärgates). Ah sina
oled, mamma. Küll ma tulen!
{ Käänab ukse seestpoolt lahti. }

Em. Wolff (ilma et kotti maha
paneks, mis ta olal kannab). Mis
sina siis siin otsid?

Leontine (uniselt). Tere õhtust, mam-
ma!

Em. Wolff. Kuidas sa siis sisse said,
noomis?

Leontine. Noh, ritsclauda pääl oli
rometi rōti.

(Wäike raheaeoj.)

Em. Wolff. Mis sa's nüüd kodust
otsid tüdruk?

Leontine (ulakalt jorades). Kas ma
siis teie juurde enam sugugi tulla
ei tohi?

Em. Wolff. Noh, ole nõnda häa ja
riigurda meel! Seda ma just armas-
tan! [Paneb koti olalt maha.]

Sa ei teaigi rist mitte, kui hilja
juba on. Tee, et sa oma sakste
juurde saad!

Leontine. Kui ma ka sinna hiljaks-
peaksin jääma?

Em. Wolff. Hloia emmast, kas mõis-
taad? Waata, et sa minema saad,
muidu käib su käsi halvasti!

6.
Leontine [nuttes, jonnakalt]. Mina ei lähe nende nimeste juurde mitte enam tagasi, mamma!
õm. Wolff [imestades]. Sina ei lähe mitte? [Pilkavalt.] Waata ometi! See on ju üsna uudis!
Leontine. Kas ma pean emast wintsutada laskma?

õm. Wolff [piüdis ühe tikeri metskitse liha kotist wälja wõtta]. Oi, wõi sind wintsutatakse Krügerite juures? Oh ja waene laps küll! Tule sa mul sellega ka weel! Tüdruk, naga karm! Iäh, wõta kinni söiält kotisopist! Lollmaks sa ei mõista emast küll teha, mis? Minu juures ei ole sul sellega õnne! Laisklemist ei õpi sa minu juures weel õieti mitte! [Molemad riputawad metskitse uksepiida külge üles.]
Nüüd ütlen sulle aga wimast korra.

Leontine. Mina ei lähe enam nende

inimeste juurde tagasi! Ma hüppan
pan parem wette, ema!

Em. Wolff. Waata aga, et sa wast
ei sobu ei saa!

Leontine. Ma hüppan wette!

Em. Wolff. Siis kutsu mind ka waa-
tama, kas kuuled! Ma annan
sulle ühe miiksu tagast, et sa -
mitte mööda ei hüppaks!

Leontine [karjub ägedalt]. Leda
ei ole mul ometi tarwis sallida,
et mina õhtuti pean poolsülda
puud sisse tassima!

Em. Wolff [teeb, nagu inimestaks ta].
Ei, see ei ole ometi võimalik! Puud
pead sa sisse tassima! Di neid
inimesi küll!

Leontine. ... ja kakskümmend
taalrit aastas! Oma käpad pean
ma ka veel ära külmetama!

ja kartulit ja heringat ei nü-
gi palju, et kõht täis saaks!

Em. Wolff. Ära pikalt lora, rumal

tüdruk! Läh roti, mine loikad
omale leiba! Ja kui sul koht täis
on, kasi minema, kas mõistad?

Ühesal ahjuangus on kõrvast.

Leontine (kõtab ühest laadikust suure
leiva ja loikab selle küljest.) Schulzide
juste saab 40 taabrit. ...

Pom. Wolff. Jookse sina aaga poolega
vastu seina! - Ega sa nende inimeste
juurde igavesti ei jää. Ega sa iga-
veseks põlgatud ei ole. Minu pärast
mine esimesel aprillil ära! Nii kaua
jääd sa oma koha peäle. - Joului-
kingitus taskus ja müüd põnebi
jooksma! See ei ole kellegi mood!
Mul on nende inimeste juures üh-
tepuhku käimist. Niisugust asja
peaksin ma enesele ette heita
laskma.

Leontine. See paar rädalad, mis-
ma säält selga sain -

Pom. Wolff. Puhta raha unustad sa
muidugi ära?

Leontine. ja muidugi! Terwelt
istkuis märke!

Em. Wolff. Raha on raha! Saäl
ära ja mul konkle!

Leontine. Kui ma aga rohkem
võin teenida?

Em. Wolff. Linnvärjiga!

Leontine. Ei, õmblusemasinaga.
Tõlka lähen Berlini ja hakkam
-ajäl õmblejaks! Stechowni õmblie
-masinaga aastast saadik õmble-
-ma!

Em. Wolff. Tule sa mul selle lata-
-kaga! Kui ma selle näppude alla
peaksin saama! Sellele ma näitan,
kust poolt tulub puhub! See oleks
-see õige kroonamüet sinu jaoks,
-mis? Pistega õõd läbi ulada! -
-Ei, tüdruk, kui ma selle pääle
-mõllen: ma kolgin sind nõnda, et
-sa enam üles ei tõuse! - Papa
-tuleb nüüd - heia emmast!

Leontine. Kui papa mind loob, siis

jooksen ma ära! Kull ma
näen, kuhu ma lähen!
Em. Wolff. Ära ära! Mine ja
anna kitsidele süüa! Neid ei ole
õhtust korda ka veel küpsitud
ja anna kodujäsestele peotäisi
heinu.

Leontine [katsub ruttu välja saada,
sattub aga ukse pääl isaga kok-
ku, ütleb ruttu „tere õhtust, isa!
ja poeb temast mööda välja]

Julius Wolff [isa, lodjameister,
pikk kuju, argade silmadega ja
venivate liigutustega, umbes 43
vana. Paneb kaks pikka aemu,
mis ta olal kandnud, nurka ja
tööriistad vaarikides ära.]

Em. Wolff. Kas lodja-Emili nägid?

Julius [ümmiseb].

Em. Wolff. Kas sa kõnelda ei mõis-
ta? - Ja või ei? Kas ta süa tuleb,
mis?

Julius. Muidugi! "Kisenda sina
aga veel rohkem!"

Em. Wolff. Oled sina aoga südakas-
mees! Selle juures unustad sa ukse
kimmi panemata.

Julius [paneb ukse kimmi]. Mis-
jelle Leontinega siis jälle on?

Em. Wolff. Oh, mitte muidugi! Mis-
Emilil pääl on?

Julius. Jälle telliskivid. Mis täis-
pidi pääle võtma? - Mis siis
selle tüdrukuga nüüd jälle on?

Em. Wolff. Pool lotja või täis?

Julius [vihaseks saades]. Mis-
lugu selle tüdrukunahaga jälle on??

Em. Wolff [temast üle kargudes].

Palju Emilil pääl on? tahan mi-
na teada saada! Kas pool või
täis-lodja?!

Julius. Oh, muidugi täis-lodja!

Em. Wolff. Pst, Julian! [Kõrkub
ja kinnitab lüügid kimmi.]

Julius [temale kõhkumult otsa

12.
vahtides, vaikib. Mõne sekundi järel
tasa]. Riddorffis on uus metsa-
vaht.

Zim. Wolff. Mine roni sängi alla,
Julian! [Wahetaja järel.] Kuid sa
mitte nii hirmus rumal ei oleks!
Hakkad kohe müraama, nagu
mõni -! Nüisugustest asjadest ei
tea sa ometi midagi. Lase aga
mind tüdrukust muretseda!
See ei ole mitte sinu amet. See on
müra amet. Poisiga oleks koguni
teine lugu. Siis ei hakkaks ma
wahle rääkima. Igal ühel on
oma amet.

Julius. Siis ärge ta mulle risti
tee päale ette jooksku!

Zim. Wolff. Sa tahad teda küll loma-
hakkaks lüüa, Julian!? Katsu aga!
Ära aga arva, et mina seda sünda-
da lase. Tüdruk võib veel meile
õnneks olla. Kuid sul aga nüisuga-
se asja kohta arusaamist oleks!

13.

Julius. Wõõdaku aga, mis-temast
saab!

õm. Wolff. Selle cest ära muuakse,
Julian. Wõib olla, et sina oinas elus
weel midagi näha saad. See saab
weel kord alumisel korral wastu
urlitsat elama ja meie wõime
rõõmsad olla, kui ta meid üle pää-
tunneb. Mis nõunniku härra
mulle ütles? „Teie tütar on ilus-
tüdruk, see wõib teatri- edasi saada!”

Julius. Siis katsugu aga, et ta
sinna saab!

õm. Wolff. Sinul ei ole piltungi,
Julian. piltungi ei ole sinul täps-
pigi! Kui mind ei oleks- olnud,
Julian! Mis oleks siis küll tüdru-
kuteest saanud? Mina olen neid
peenikesteks kaswatanud, saad aru?
Piltung on nüüdsel ajal jõe ääres.
See ei lähe mitte nii ühe hoobiga.
Iksa üks ühe järde, aega mööda.
Nüüd õppigu ta esiti teenima.

Siiis läheb ta ¹⁴ minna pärast otsekohes
Berlini. Praegu on ta teatri jaoks
weel liiga noor. (Juba mitu korda on
uksepihta koputatud ja kõlistatud.)
Adelheid hääl. Mamma! Mamma-
mu! Tee ometi ukse lahti! (Em. Wolff
teeb ukse lahti, Adelheid tuleb sisse.)
Miks ja siis ust lahti ei tee, ^{mu}
mamma? Mul on käed jalad ära
külmanud.

Em. Wolff. Ära palju lobise! Tee
tuli pliidi alla, küli siis sooja
soad! Aga kus sa 's oige nõudand
kava wedelesid?

Adelheid. Ma toin ometi isa soa-
pad ära.

Em. Wolff. Ja sääl olid sa jälle
kaks tundi!

Adelheid. Noh, kui ma alles-kell
seitse läksin.

Em. Wolff. Kell seitse läksid sa,
so. Nüüd on pool üksteistkümmend.
Seda sa ei teagi? Siiis olid sa ai-

15.
nult kolm ja pool tundi, see ei ole
küll sugugi palju? Nüüd kuule
aga, mis mina sulle ütlen! Kui
sa mul veel kord nii kauaks ära
jääd, ja päälegi selle täimõrra
kingsepa Fielitzi juurde, — siis hoia
sina nahk!

Adelheid. Ma pean küll alati kodus-
kükitama?

Em. Wolff. Nüüd oled sa wait ja ei
räägi mitte sõna!

Adelheid. Kui mina kord natuke-
seks Fielitzi juurde lähen,...

Em. Wolff. Kas sa kord wait jääda
mõttes, tahaksin ma teada?! Ope-
ta sina mind Fielitzi tundma! Ja!
See ärgu nina kõrgel kandku! Selle
amet ei ole mitte ainult kinga-
paikamine. Kui keegi juba kaks-
korda rangis on istunud...

Adelheid. See ei ole ju õige! See on
koix juba kokku valetatud. Tema
ise ütles mulle seda, mamma.

16.
Em. Wolff. Seda teab ju terve küla,
rinnal kana! See on päris-kupel-
daja, seda ta on!

Adelheid. Tema käib koguni maa-
konna ülemaga läbi.

Em. Wolff. No muidugi! Teisi üles-
andmas! Tenutsiant on ta veel
pärile selle!

Adelheid. Mis see on, tenutsiant?
Julius (kõrvalttoast, kubu ta ära
oli läinud). Niid ütle veel üks-
sona ja siis —

Adelheid (kähvatab ja lähel kohe
vaikides-tuld tegema).
Leontine (tuleb sisse).

Em. Wolff (on metskitse ära löha-
nud, südame, maksa jne. välja
rõtnud ja annab nsa Leontine
kätte). Läh, ruttu, pese ära! Ole
aga üsna wagane, muidu tuleb
weel õnnistamine!

(Leontine hakkab hirmunult tööle.
Mõlemad tüdrukud sosistavad üksteisele)

Em. Wolff. Hei, Julian¹⁷! Mis-sa saäl sees teed? Sa oled muidugi jälle ära unustanud, mis? Ma ütlesin sulle õieti täna hommikul. See laud saäl, mis-lahti on!

Julius. Missugune laud?

Em. Wolff. Noh, kas sa siis ei tea? Paga kitsakuvi juures. Tulel on selle eila ööse lahti riskunud. Katsu et sa välja saad ja ta kimmi naelutad, saad aru?

Julius. Ah, homme hommiku on ju ka veel päew!

Em. Wolff. Ei, ei! ära sa zedawüsi katsu! Nii ei hakka meie enese juures niid küll pääle! (Julius on wisedes tuppi astunud.) Wõta saält wassar! Siin on naelad!

Niid katsu, et minema saad!

Julius. Sa oled ju päris-narr!

Em. Wolff [talle järele hüüdes]. Lüh Wulkow tuleb, palju ma küsin?

Julius. Noh, kaksteistkümmend

marka iga kord! ^{18.} [ära.]
Em. Wolff [tõrjudes]. Oh, kaksteist-
kümmeid marka! [Wahaeeg.] Kat-
suge, et papale söök valmis saab!
[Wäike wahaeeg.]

Adelheid [metskitse poole vaadates].

Mis see on, mamma?

Em. Wolff. Toonekurj!

[Mõlemad tüdrukud naeravad.]

Adelheid. Toonekurj? Kas sellel
ka sarved on? Leha ma tean juba
see on metskitse.

Em. Wolff. Koh, kui sa tead, mis
sa's-veel küsid?

Leontine. Kas papa selle maha
laskis, mamma?

Em. Wolff. Nüüd minige ja jook-
ke ja korjuge terwes-külas: papa
laskis-metskitse maha!

Adelheid. Mina pean juba suu.
Tiiu tuleb möögamees.

Leontine. Landarm Schulzet ei
karda ma mitte, tema võttis-mul

Kord lõnast kinni.

Em. Wolff. Sa võid julgesti tulla.
 Kätte ei tee midagi kurja. Kui mõ-
 lni metskits-haavatud on ja maas-
 lamab ja rüpsgi inimene teda ei
 [võtle], siis söövad varesed teda. Kas-
 meie teda sööme või varesed, ära
 söödakse ta ometi. (Wäike rabe-
aeq.) Nüüd ütle õige: kuid jidid
 sa sisse tassima?

Leontine. Ja selle külraga! Kaks-
 meetrit halgusid! Ja kui sa puru-
 väsimus oled nagu koer! Kell
 pool kümme õhtu hilja!

Em. Wolff. Nüüd vedelewad juud
 alles veel unlitssa pääl?

Leontine. Siavõrra ei on nad.
 Rohkem ma ei tea.

Em. Wolff. Noh, kui nad aga -
 kui juud ära varastatakse?
 Mis siis homme hommiku vara-
 saab?

Leontine. Mina ei lähe enam sinna!

Em. Wolff. ^{20.} Kas teored halud või
kuivad?

Leontine. Nii ilusad, kuivad halud —
(häigutab.) Mamma, ma olen nii
hirmus väsinud! Ma olen ennast
tööga nii hirmsasti ära tapnud!

(Istub täiesti väsinud inimese viisi.)

Em. Wolff (lihivise vaikimise järe-
le). Minu pärast jää tänane öö-
seks meie juurde. Ma olen asja
veidi ümber mõelnud. Homme
hommiku näeme siis, mis edasi
saab.

Leontine. Ma olen päris ära lõp-
nud! Mitte liha ei ole enam konti-
de pääl.

Em. Wolff. Nüüd katse aga, et sa
magama saad, ülesse kambrisse,
et papa viimati ometi veel mü-
ranna ei hakka. Nii sugustest as-
jadest ei saa tema palju aru.

Adelheid. Papa räägib ikka
nii harimata!

21.
Em. Wolff. Tema ei ole ka ühtegi
piltungi saanud. Tüega ei oleks
ka lugu teisiti olnud, kui mina
teid ei oleks peenikeselt kaswata-
nud. (Ääsi pääl kastroli hoides;
Leontinele.) Tule nüüd, pane sisse!
(Leontine paneb pestud lihatrikid
kastrolisse.) So! Nüüd mine ma-
gama!

Leontine (läheb tuppa, räägib min-
nes). Mamma! Kotes on Krü-
geri juurest ära.

Em. Wolff. Ta ei maksnud vist
küll üüri ära?

Leontine. Hõidawawaga, ütles
härra Krüger. Ta on ta aga
süügi wälja wisonud. Ta olla nü-
sugune walelik ja tühipaljas mi-
mene - ja härra Krügeri wastu
ikka upsakas!

Em. Wolff. Kui mina härra Krüger
oleksin olnud, siis ei oleks ma teda
nü kausa sääl pidanudgi.

22.
Leontine. Et härra Krüger tised
on olnud, siis oli Motes-tema
wastu ikka nii häbemata. Härra
doktor Fleischeriga on ta ka
tulli löinud.

Em. Wolff. Koh, kes sellega tulli
läheb... Seda tahaksin ma teada
Need inimesed ei tee kirbulegi
kurja!

Leontine. Ta ei tohi enam Fleische-
rite poole jalgagi tõsta!

Em. Wolff. Kui sina kord nende
juurde saaksid!

Leontine. Saäl peetakse tüdrukut
kui oma last majas.

Em. Wolff. Ja ta wend Berlinis, see on
teatris-kassapidaja.

WulKow (on wäljast poolt mitu korda
ukse pihta koputanud ja hüüab nüüd
wiidunud häälega). Kas-te mind nüüd
kord ka sisse lasta ei toha?

Em. Wolff. Küll ikka, miks-siis-
mitte! Lobige aja sisse!

Wulkow (tuleb sisse, lodjamees Spree
päält, ligi 60. aastat vana, käib küün-
russ, kollakas hall haberingi lõua all
ühe korva juurest kuni teiseni, kuna
kare nagu lage on). Tere õhtust ka!

Em. Wolff. Müüd ta tuleb müüdugi
jälle, et ma Wolffi pisut üle piigada!

Wulkow. Oh, seda ma ei katsugi
enam!

Em. Wolff. Noh, ega's müüd jälle
teisiti ei lähe.

Wulkow. Wastu oksa pörsast põe-
taks!

Em. Wolff. Wõi veel! — Mis? Siin
ta ripub! Noh? Plus müra kas,
mis?

Wulkow. Julius hoidku silmad lah-
ti. Nad on müüd kõik tal kurjasti
kannud!

Em. Wolff. Palju te pakute, see on
pääsasi! Mis sest jirkast lovist
kasu?

Wulkow. Just nagu ma ütlen. Ma

24
tulen juurast. Tääl kuulsin ma
seda kindlasti. Nad on Fritz Webe-
rile jangu pihka pannud. Nad on
tal jüssid haavlid täis kihuta-
nud.

Em. Wolff. Palju te pakute, see on
päiäsi!

Wulrow (metskitse katsudes). Mul
on neid juba neli tükki teisi käes.

Em. Wolff. Selle ühe pärast ei lähe
teie lodi ka põhja!

Wulrow. See puudus veel! Seda
oleks pidu pilgaviga! Aga mis
siis, kui ma kimpu jään? Ma
pean nende raibetega ometi Berli-
ni. Wilets-küllalt juba jõe pääl
edasi soada ja kui ta õõ läbi
nõnda edasi külmetab, siis ei
pääse homme enam läbi. Siis kü-
kitan ma oma lodjaga jää sees
ja kitsed on mul kaelas!

Em. Wolff (nähtavasti oma mõtet
muutes). Tüdruk, jookse õige Schult-

25
ze juurde! Wii palju terwisid ja ütte
tolle, et ta sija tuleks, emal on tema-
keemidagi ära müüa.

Wulcow. Kas ma siis ütlesin, et
ma ei osta?

Emr. Wolff. Minule on see üks puhas,
kes ta ära ostab.

Wulcow. Mina ostan ju ometi!

Emr. Wolff. Oh, kes ei taha, see jäät-
ku!

Wulcow. Mina ostan ta ära!

Palju ta siis maksma peab?

Emr. Wolff (metskitse katsudes).

See metskitse kaalub oma wiisküm-
mend naela lakkesti! Seda

woin ma teile — Adelheid, sa olid
ometi sääl juures; meie jõudsiime
teba waevalt naela otsa tõsta!

Adelheid (kes ju selle juures ei ol-
nud). Ma wenitasin emast üsna
ära!

Wulcow. Kolmeteistkümmend mar-
kka woib ta cest maksta. Selle

juures ei teenigi ma ise kümme
pennigitgi.

Em. Wolff (teeb väga imestava
näo; lohemal silmapilgul rõtab
ta midagi muud ette; nagu oles-
ta Wulkowi zäälolenise ära unu-
tanud, rõõgib ta, teda nähtavasti
mesti tähele pannes). Ma soovin
teile õnnelikkuseisi!

Wulkow. Noh, üle kolmeteistkü-
ne ei või ma mitte anda.

Em. Wolff. Ah, siis jätke päiale

Wulkow! Ma ei või mitte rohkem
anda, nii kui ma teile ütlen.

Ainult wana tutvuse pärast!

Jumalast! Nii tõesti, kui ma
sain seisan! Terve selle kamba

juures ei teeni ma mitte nii pal-
jugi. Ja kui ma ka ütlesin:

neliteistkümmend, siis pamen
ma juurde, siis saan ma ühe

marga kahju. Mulle on see aga
nii ka ükspuha; et teie ainult

27.
minu hääd tahtmist nõeksite.
Neljateistkümmne marga eest. . . .
Em. Wolff. Las' ta jääb! Las' ta
jääb! Metskitsest soame meie
ikka lahti, ei tule meil kunni
hommikunigi oodata.

Wulrow. No, kui aga keegi teda
sün rippumas ei näe! Seda ei
saa siis rahaga hääks teha.

Em. Wolff. Selle metskitse leidsi
me meie jurnult.

Wulrow. Ja, sitnuses, seda ma
usun.

Em. Wolff. Ärge mul selle viguri-
ga tulge! Sellega ei ole teil õnne!
Teile peab vist küll kõik kohe lõu-
gade wabale viskama? Näe wae-
wa, kas woi hing seest wälja!
Tundide kaupa peab lume sees
suplema, sellest weel kõnelemata,
et kottipimedas õnnetus wõib juhtu-
da. See ei ole nalja asi!

Wulrow. Minul on juba neli tükki

28.
käes. Muide pakuksin ma
viisteistkümmend marka.

Emi Wolff. Ei, Wulkow, täna ei
saa teiega kaupa. Minge rahus-
likult oma teed. Meil sai saäl
juures waewa näha, karwakenne
puudus, siis oleksime weel jääd
sisse kinni jäänud. Ei saanud
edasi ega tagasi. Nisugust
kaupa ei wõi meie omeli lõpuks
ära kinkida!

Wulkow. Noh, mina wist saan
saält küll saagi! Lõdjaaga käi-
mine on sunnitöö! Ja see sala-
kauba wedamine, see on halb
teenistus. Kui teie ju sisse kuku-
te, siis kukun mina juba ammu-
gi sisse. Nelikümmend aastat
tapan ma ennast juba. Mis
ma sellest olen saanud? Jooks-
ja olen ma saanud! Kui ma
hommikut üles tõusen, siis
pean ma ringuma nagu kutsi-

29.
kas! Ma tahan juba mitu aastat
emale kasukat osta, seda on
mulle kõik tohtrid ütelnud, sest
et ma nii haiglane olen. Ma ei
ole aga enesele seda veel saanud,
Wolffi emand. Tänapäewani veel
mitte, nii tõesti kui ma siin sei-
sain!

Adelheid (emale). Kas sa Leon-
tine käest kuulsid?

Wulkow Noh, ma ütlen. 16 marka.
Em. Wolff. Ei, ei saa! Kahesaa-
teistkümmend! (Adelheidile) Mis-
sa räägid saäl?

Adelheid. Krügeri proua on emale
kasuka ostnud, mis ligi viis sa-
da marka on maksnud. Kobra-
nahka.

Wulkow. Kobra nahka kasuka?

Em. Wolff. Kes on ostnud?

Adelheid. Krügeri proua ikka
härra Krügerile jõuluks.

Wulkow. Tsee tütar on vist küll

30.
Krügerite juures teenimas? mind
Adeheid. Mina mitte. Minu õde.
Mina ei teeni üldse mitte.

Wulkow. Ja, kui minul kord niisugune
kasukas oleks! Niisugust
püüan ma omale juba ammuigi
saada. Ma amanselle eest kas-
või kusskümmend taabit. Toht-
ri ja aptegi raha ammu on
parem kasuka eest välja. Sellest
on ometi mul ka midagi.

Em. Wolff. Teil on tarvis ainult
Krügerite poole minna, Wulkow.
Wõib olla, kingib ta teile arde
Wulkow. Oi, hääst melest mitte!
Aga, nagu öeldud, niisugune asi
huvitab mind väga.

Em. Wolff. Oi ja, niisugust kasukat
tahaksin mina ka saada.

Wulkow. Kuidas siis jääb? Kuss-
teistkümmend?

Em. Wolff. Alt kahesateistkümmend
ei ole juttu! Mitte alt kahesateist-

Kümmend, ütles-Julian³¹. Kumeist =
Kümmemaryaga ei tohi ma temale
näo ette nimma. Kui tema enesele
võivadagi pähe on võtnud - (Julius
tuleb sisse.) Noh, Julius, sina ütlesid
ometi kaheksateistkümmend marka?

Julius. Mis ma ütlesin?

Em. Wolff. Sul vist jälle kõrvad
kinni? Sina ütlesid ometi: mitte alt
kaheksateistkümmend! Alt selle ei
tohiks ma metskitse ära anda.

Julius. Mina ütlesin? . . . Ah so,
see metskitse! Ja! So! Ahm! See ei
ole ka mitte palju.

Wulcow (raha wälja wõttes ja
lugedes). Et ükskord lõpule saaks!
Teistateistkümmend marka! Noh,
kas aitab?

Em. Wolff. Teie olete kind juba wana
sitawanka! Ma ütlesin ju, nü kui
ta uksest sisse tuli: sel on waja
lõuainult üle läwe astuda, siis on juba
- tuiel nahk üle kõrwade tõmmatud!

Wulchow (on ärapiidetud kokkumul-
litus koti lahti harutamud). Nüüd
aidake teda süa sisse toppida. (Em.
Wolff aitab metskitse kotti toppida,
ja kui te midagi kuulete niisugusest
— ma arvan, nõnda ütelda
niisugusest — nõnda ütelda, niisu-
gusest kasukast — nõnda ütelda.
Nõnda umbes 60-70 taalrit olen
ma valmis-sisse pistma.

Em. Wolff. Te olete küll pääst
lage! Kust peaksime meie niisu-
guse kasuka saama?

Meesterahwa hääl (hüüab väljast)
Wolffi emand! Wolffi emand! Kas
te veel ülesal olete?

Em. Wolff (nagu teisedgi, kokkumult,
ägedalt, rõhuga). Peitke ruttu ära.
Peitke ära, sinna tuppa! (Põrjub
koik taha tuppa ja paneb ukse
kinni.)

Meesterahwa hääl. Wolffi emand!
Wolffi emand! Kas te magate juba

Em. Wolff (^{33.} kustutab tule ära).

Meesterahva hää! Wolff emand!

Wolffi emand! Kus teie veel üleval
olite? (Hää! lähel kaugemale.)

Koiduwiir, koiduwiir, surma helgib
sinu kiir!

Adelheid, See on ju ainult Koiduwiir,
mamma!

Em. Wolff (kuulab natukene aega,
avab siis tasakesti ukse ja kuulab
jälle. Siis paneb rahulikult ukse
kinni ja võtab tule üles. Selle järel
laseb ta teised jälle sisse.) See oli
ainult kohtutsemer Mitteldorf!

Wulchow. Paganapihta, on teil
aga peenikesed tuttavad!

Em. Wolff. Nüüd tehke, et minema
saate, Wulchow!

Adelheid. Mamma, Mino hakkas
haukuma.

Em. Wolff. Ruttu, ruttu, Wulchow!

Minema! Pagaot läbi kappsaia!
Julian tee lahti. Mine tee lahti,

Julian! 34.

Wulcow. Nagu ma ütlesin: kui
kord niisugust juhtuks, nagu mõni
kobranahkne kasukas.

Em. Wolff. No muidugi! Tõhke
aga ruttu!

Wulcow. Kui jõgi mitte aga
kinni ei külma, siis olen ma nõn-
da — kolme nelja päewa pärast
jälle Berlinist tagasi. Siis olen
ma oma lodjaga jälle siin.

Adelheid. Suuresilla juures?

Wulcow. Kus ma ikka seisan.
Noh, Julius, siis kõmbi aga es!

{ära.}

Adelheid. Mamma, ahino haukus
jälle.

Em. Wolff {ääsi juures}. Eh, las
ta haukuda!

{Pikk hiine kangelt, Hii üle!}

Adelheid. Keegi tahab üle jõe
tulla, mamma!

Em. Wolff. Noh, mine, papa on all

jõe ääres! (Hüües: „Wii üle!“) Wii
papale aerud! Lasku emme Wulko-
ri tükk maad emale jõuda.

(Adelheid lähleb aerudega ära. Em.
Wolff on wähe aega ükski, agaras-
ti talitades. Adelheid tuleb taga-
si.)

Adelheid. Papsl on aerud lootsikus.
Em. Wolff. Kes sõäl siis-nii hilja
weel üle jõe tahab?

Adelheid. Ma arwan, mamma,
see on wana loll Motese wist.

Em. Wolff. Mis? Kes ta on, tüd-
ruk?

Adelheid. Ma arwan, hääl oli
Motese oma.

Em. Wolff (ägedalt). Mine alla,
jookse! Papa peab mäele tulema.
Motese narr wõib sinna poole
jõge jääda. Seda ei ole mul tar-
wis siia majasse ümber nurski-
ma!

(Adelheid lähleb. Em. Wolff koris-
=

36.
tab ja peidab kõik ära, mis mets-
kitse luugu meelde võiks tuletada
(Kastrol'i üle laotab ta ühe põlle.)
(Adelheid { tuleb tagasi })

Adelheid. Mamma, ma jäin juba
hiljaks. Ma kuulen juba rääkimist
em. Wolff. Kes see siis niid oieti
on?

Adelheid. Ma ütlesin ju: Motes!
(Proua ja härra Motes ilmuvad
üksteise järel lävel. Molemad keske-
mise kasvuga; proua Motes ajar
noor naene, umbes 30 aastat vana,
kehvalt, aga korralikult riides.)

Härra Motesch on roheline jahipoli-
tu seljas, tema nägu terve ja ilma
mõtteta, pakeha silma pool karn-
nal ta musta sidet.)

Pr. Motes (hüüab). Nina siniseks-
külmetanud, Wolffi emand!

em. Wolff. Mis te lähete oosi
jalutama! Teil on ometi päeval
aega küllalt.

Notes. Siin on hädä³⁷ see! - Kellel
on päeval aega?

Em. Wolff. No teie?

Notes. Mina elan vist küll oma
kapitali protsentidest?

Em. Wolff. Ega mina seda ei tea,
millest teie elate.

Pr. Notes. Eh, ärge olge ometi nõn-
da tige, emand Wolff! - Me taht-
sime oma arve järele pärida.

Em. Wolff. Selle järele olete teie emand
kui ükskord küsinud.

Pr. Notes. Noh, siis küsime veel
ükskord, mis sellest siis on? Meie
peame wümapo ometi ära maks-
ma.

Em. Wolff (imestades). Mõksta ta-
hate?

Pr. Notes. Ja muidugi. Ise nese-
mõista.

Notes. Wolff'i emand teie koguni
inestanud näo. Teie arvasite küll,
et meie wõlaga plehku paneme?

38.
Em. Wolff. Eh, kus ma nüüd seda
mõtlemist hakkam! Kui teie nii lo-
ke tahate olla, — sellega saame ko-
he toime. Iloik kokku on üks-
teistkümmend marka ja 30 pennin-
git.

Pr. Motes. Ja, ja, emand Wolff,
meie saame raha! Inimesed saa-
wad silmad pärani ajama!

Motes. Siin on ju nüüsguine jänese-
praadi lõhn.

Em. Wolff. Klassipraad vast!
See on emmeini võimalik.

Motes. Waatame kohe järele!
(Tahab kastruli jäält kaant ära
võtta.)

Em. Wolff (takistab teda). Potti
piiluda ei tohi!

Pr. Motes (kes kahtlustades wahti-
nud on). Wolffi emand, meie oleme
ka midagi leidnud.

Em. Wolff. Mina ei ole midagi ära
kaotanud.

Pr. Motes: Siin, waadake, ometi! (Käi-
tab talle kaks-traatzilmust)

Em. Wolff (ilma et oma rahu kas-
taks). Need on küll wist silmused!

Pr. Motes: Need leidjime meie üsna
lähedalt. Waewalt kaks kimmend
sammu teie aiast.

Em. Wolff: Lapsed, kui palju siin
küll salaküttisid on!

Pr. Motes: Kui teie hästi walvaksite,
Wolffi emand, teie woiksite salaküti
ilusasti kimmi wotta.

Em. Wolff: Ehe, niisugused asjad ei
puntu minusse!

Motes: Kui mina kord niisuguse
kelmi taban, siis annan ma talle
koigepäält paar kilu koorwa tabas,
— ja siis wüin ma ta ilma halasta-
mata kohtu kätte!

Pr. Motes: Emand Wolff, kas teil on
paar wärsket muna?

Em. Wolff: Niind, kesk talwe ajal?
Need on wähe saada.

40.
Motes (Juliusel, kes parajasti sisse
astub). Metsavahd Seidel on jälle
ühe soolarüti kinni tabanud. Kõr-
me viidakse ta linna kinni. Wiko-
poiss on ta, seda peab ütlemine! Kuu-
mulle mitte õnnetust ei oleks ju-
hunud, siis oleksin ma tänne metsa-
härva. Küll ma neid koeri siis teist-
wiisi soolaksin!

Em. Wolff. Seda on nü mõnigi juba
kahetsena pidanud!

Motes. Ja, kes kardab. Mina ei kar-
da mitte. Ma olen juba ka paari tü-
ki pääle kaevanud. (Wolffi emanda
ja tema mehe pääle teravasti räh-
lides.) Ja paari teisega ootan ma
aga vähe veel; küll need mulle ka
weel jibku jooksewad! Silmuspane-
jad argu arwaku, et mina neid ei
tunne. Ma tunnen neid jöhwi päält!

Pr. Motes. Kas teie wast leiba ei
ole küpsetanud, emand Wolff? Meie
ei taha seda pagari leiba sügugi!

41.
Em. Wolff. Teie tahtsite, nagu ma
ollesin, kolga ära maksta?

Pr. Motes. Ma ütlen teile ju, laupäe-
-päev, Wolff emand. Minu mees on
sõitnud jahi ja metsaasjanduse
-selle toimeta jaoks saanud.

Em. Wolff. Nu jah, siis ma tean
-juba, mis see tähendab.

Pr. Motes. Noh, nagu ma teile üt-
-len, emand Wolff. Meie oleme Krü-
-geri juurest juba välja kolunud.

Em. Wolff. Ja, sellepärast et teie
-pidite välja kolima.

Pr. Motes. Meie pidime? Kuule
-süüti, meheke! (Vaerab summitult.)

Emand Wolff ütleb, meie olla pida-
-nud Krügeri juurest välja kolima.

Motes (riha pärast punane). Mis-
-pärast ma säält välja olen ko-
-linud, seda saate teie ükskord

weel kuulda. See mees on liiskasu-
-isotja ja kõriloikaja!

Em. Wolff. Seda minaci tea, selle

42.
kohta ei või mina midagi ütelda.

Motes. Ma võtan ainult, kuni mul tunnistajad käepärast on. Hoidku ta emast minust! Tema ja tema südamesõber doktor Fleischer. See veel iseäranis! Kui ma aga ainult tabaksin, — ühest sõnast oleks küllalt, süüstuks see mees trellide taga! (Juba oma kõne algul oli ta tagasi taganenud, rünnaste sõnade juures lähel ta välja. Ära!)
Em. Wolff. Mehed on vist jälle tüüli olnud?

Pr. Motes (päält näha sõbralikult). Minu mehega ei tohi välja heita. Kui ta midagi ette võtab, siis ei lase ta seda korrisse minna. Tema on ülenä harraga hääl jalal. —
— Kuidas on minudega ja lei-
raga?

Em. Wolff (vastutahtmist). Noh,

43.
mis tükk on mul veel. Ja
üks tükk leiba. [Proua Motes
paneb munad ja leivatüki kassi-
korvi sisse.] Olete müüd rahul?

Pr. Motes. Muidugi. Küll iska.
Munad on oneti hääd?

Em. Wolff. Nii hääd nagu need
minu kändad murenud on.

Pr. Motes [nuttu, et oma mehele
järele jõuda]. Noh, hääd ööd!
Tuleval laupäeval saate raha.
{ära.}

Em. Wolff. Olgu pääle, olgu pää-
le, hääd küll! [Paneb usse kinni,
kõneleb pooltasa.] Tähke, et mine-
ma saate! Kõigile inimestele
võlgu! [Kastrolü juures.] Mis-
see meisse punitub, mis meie sööme?

Mahtigu oma pottide sisse!
Mine magama, tüdruk!

Adelheid. Hääd ööd, mamma!
{Anna b talle musu.}

Em. Wolff. Noh, kas sa papale

44.
hädad ööd ei soowigi?

Adelheid. Hääd ööd, papa! (Sund-
leb teda, see ümised midagi. Adel-
heid ära.)

Em. Wolff. Seda peab veel iga-
kord ütlima!

[Waheneq.]

Julius. Mis häda sul nendele
inimestele mune anda?

Em. Wolff. Kas ma nad oma waen-
lasters-pear tegema? Tee aga
sina see omale waenlaseks, Ju-
lian! Ma ütlen sulle, see on üks-
kardetaw kelm! Sel mund ametit
ei ole kui teiste järele wahtida. —
Söö! Säh kahwel! Niisugustest
asjadest ei saa sina palju aru.
Kanna parem oma asjade
est rohkem hoolt! Silmised pa-
ned sa kohe zia aia toha! Need
oliwad sinu omad!

Julius (pahaselt). Noh, muidugi.

Em. Wolff. On ka see Motese pagan

neid kohe leidmas! ⁴⁵ - Siameie
lõhedale ei pane ja mul mitte
enam silmist! Kas saad aru?
Siis üteldakse kohe, meie oleme
nad pännud.

Julius: Jäta see lora ükskord
järele!

[Molemad söövad.]

Em. Wolff: Kuule, püüd on ka
otsas, Julian.

Julius: Ma pean vist küll veel
praegu kuhugi nurgataha otsi-
ma minema.

Em. Wolff: Kõige parem on, kui
me seda kohe ära toimetame.

Julius: Ma vean raewalt jalgu
järele. Mingu, kes tahab, mulle
üks tapuhad!

Em. Wolff: Teil mestel on ikka
suur sum, aga kui midagi tarvis-
teha, siis ei ole teist asja. Mina
lõõn teid kolm korda tööga üle,
teid kõiki ühes kurgutuses! Kui

46.
sa mitte tänä - sa ei taha tänä
mitte wälja minna, see ei aita
midagi, Julian, homme pead
minema. Kuidas on, kas saag
teraw on?

Julius. Ma andsin ta Mahnowi
karlale.

Em. Wolff (wahaaja järele). Kuu
sa mitte niisugune argpüks ei
oleks! Siis oleks meil warsti
paar meetrit puid käes. Ei oleks
sugugi tarwis palju wawa nä-
ha. Ei oleks ka tarwis sugugi
kaugele minna.

Julius. Las mind õieti üks-
suntäis-üüa!

Em. Wolff (annab talle mitsa-
ku). Ärge nüüd ole ikka niisugune
weiniw worst! Ma tahan kord
õige häa sinu vastu olla, pane
tähele! (wõtub napsipudeli wälja
ja näitab.) Siin! Waata, selle
toin ma sulle kausa! Nüüd tee

Ka sõbralik nägu ⁴⁷kohe! [Wolab
mehele klaasi täis.]

Julius [joo]. See on - niisuguse
külmaaga - on see - üsna häa!

Em. Wolff. Koh, waata nüüd!
Kas ma sinu eest ei hoolitse?

Julius. See oli üsna häa! Üsna
häa oli see! [Wolab uuesti ja
joo.]

Em. Wolff [raheaja järel, piid
raiuks, selle juures rahete rahel
polake süües.]. See Wulkow - see
on päakelm! Ta teeb ikka nii,
nägu kõike tal käsi halvasti!

Julius. See pidagu sinu - kõige -
oma - kaubaga!

Em. Wolff. Sa kuulsid ometi Kobra-
nahka kasukast?

Julius. Ma ei kuulnud - mitte
midagi!

Em. Wolff [summitult, kergesti]. Tüd-
ruk jutustas Krügeri prouast, see
on Krügerile kasuka kinkimüü.

Julius. Neil inimestel - on ju raha -
ha -

Em. Wolff. Nujah, selle pärast ar-
was Wulkow. ... Sa kuulsid ome-
ti! ... Kui tema kord niisuguse
kasuka kätte saaks, ta annaks
kohe kuuksümmend taalrit.

Julius. Pistan ise oma näpu
fulle!

Em. Wolff (wahaaja järel, mehele
wiina wälades). Oh, joo veel üks!

Julius. Noh, olgu - olgu jääle,
mis siis?

Em. Wolff (wõtub wäikese raama-
tukese ja lehitseb seda).

Julius. Kui palju oleme meie
juuli kuust saadik teeninud?

Em. Wolff. Kolm kümmend taal-
rit on ära makstud.

Julius. Siis jääb veel kokku -

Em. Wolff. Oma seitsekümmend

weel. Selle mooduga ei saa sugu-
gi edasi. Nõnda - viiskümmend -
kauskümmend taabrit korraga,
kui nii palju korraga välja
panna saaks, siis oleks platsi
est makstud. Siis võiks jälle
sada või paar võlgu võtta ja
paar ilusat tuba ehitada. Suwi-
tajaid ei saa meie muidu mitte
võtta, ja suvitajatest saab
kasu.

Julius. Noh, muidugi - ikka -
Hm. Wolff [kindlalt]. Lina oled üks
veeriv worst, Julian! Kas sina
oleksid platsi ostnud? Ah! Noh!
Ja kui meie ta nüüd jälle ära
müüa tahaksime, siis võiksime
juba kahekordse hinda saada.
Minul on koguni teine veri. Kui
sind minu veri oleks.

Julius. Ma teen ju tööd, aga mis
see kõik aitab!

Hm. Wolff. Selle veidikese tööga

50.
saad küll kangele!

Julius. Ma ei või ometi varastada!
Ma pean küll vist sisse kukuma?

Em. Wolff. Sa oled rumal ja pead
ka rumalaks jääma! Siin ei ole
ükski inimene vargusest rääkinud.
Tees midagi ei julge, see ei
võida ka midagi. Ja kui sa kord
rikas oled, Julian, ja tollas võid
sõita, siis ei küsi ükski inimene
selle järele, kust sa ta said. Ja
kui sa vaeste inimeste kõest võtaksid!
Aga - kui meie nüüd tõesti -
lähikesime Brüggeri juurde -
ja laoksime need kaks-meetrit
puud see pääle ja paneksime need
siis oma kuuhi, siis ei jää need
inimesed ammugi veel mitte vaeseks.

Julius. Puid? Mis siis nüüd jälle
nende puutega peab olema?

Em. Wolff. Sinasi hooli ka mitte mil-

leatgi! Sinu tütar, see⁵¹ tehku tööd, nõn-
da et kas või hing välja. Tuid pidi
ta sisse kandma, õhtu kell kümme,
ja selleparast jooksis ta ära Seda
lapsed ja rahulikult sündida. Võib
olla, ammad veel lapsile tappa, ja
ajad tema nende inimeste juurde ta-
gasi?

Julius. Ja muidugi - seda teen ma!
See püüdnud veel!

Em. Wolff. Nisugust asja ei või ilma
kavistamata jätta! Kes mind loob,
ütle minna, seda loon mina vastu!

Julius. Noh, kas need siis ehk tüdrukud
kut löivad?

Em. Wolff. Aga kui ta ometi ära
jooksis, Julian? Ei, ei, sinuga ei
ole midagi pääle hakata! Tuid
vedelevad niid uulitsal. Noh, kui
ma praegu ütlesin: lähme! Pek-
sad sina minu lapsi, võtan mina
sina püüd - sa teksid küll kena
näs.

52.
Julius Seda ma ju ei taha... Selles
jalja naturusest!... Ma mõistaks
kõik enam, kui ainult leiba
süüa. Ee, ma nõuan, et niisugust
asja... et lõõmist enam ette ei tu-
le!

Em. Wolff. Ära lorise ja võta enda
nõõr! Näita parem inimestele, et
sul nutti pääs on! Ühe tunniga on
kõik tehtud. Siis läheme magama
ja sellega asi otsas! Ja homme ei
ole sul tarvis metsa minna, siis
on meil juud, enam kui meil tarvis
on.

Julius. Noh, kui aga wälja tuleb
minul on see ükspuhas.

Em. Wolff. Mis veel! - Ära aga
tühjuskuid üles ärata!

Mitteldorf [wäljast]. Proua Wolff!

Proua Wolff! Olete teie veel ülewäl?

Em. Wolff. Oleme küll, Mitteldorf!

Tulge aga sisse! (Awab ukse.)

Mitteldorf [astub kulumid tööüliskon-

53.
nas- ja palitu seljas-sisse. Tema
näos on midagi Mephistophelise
sarnast. Nüüd on alkoholist na-
tuse punane. On oma üles astu-
mises maha, peaaegu kartlik. Rõõ-
gib megameoda ja venitades, ilma et
rahematgi näjoont mundaaks. Hääd
õhtut, proua Wolff!

Em. Wolff. Hääd ööd, tahate teie küll
ütelda!

Mitteldorf. Ma käisin juba kord siin.
Tõsiti näitas mulle, nagu näeks ma
valgust, siis läks aga korraga
täitsa pimedaks. Mulle ei vasta-
nud ka keegi. Nüüd nägin ma
aga üsna selgesti, et tuli üleval oli,
ja siis tulim ma veel kord.

Em. Wolff. Mis-te siis nüüd hääd
ütlete, Mitteldorf?

Mitteldorf (on istunud, mõtleb natuke
veega ja ütleb siis) Selle pärast ma
süü tulim. Mul on teile midagi
maakomalema (poolt) proua poolt

ütelda.

Em. Wolff. Ma pean küll pesema tulema - he?

Mitteldorf (kergitab mõttes-kulmu-karva ja ütleb siis). Ja muidugi.

Em. Wolff. Kunnas-süis?

Mitteldorf. Homme. Homme hommi-ku.

Em. Wolff. Seda ütlete teie mulle ööse kull 12?

Mitteldorf. Maakommuunalema prooual on homme pesupäew.

Em. Wolff. Seda peab aaga paar päewa varem teadma.

Mitteldorf. Muidugi. Ärge aaga mürage! Ma olin seda jälle ära unustanud. Mul käib nüüd nii palju põõs-ringi, et ma niisuguse asja rõõga kergesti meelest ära lasen minna.

Em. Wolff. Noh, Mitteldorf, küll ma seda juba võimalikuks teen. Meie seisame ju hääl jalal üksteisega.

55
Teil on juba küllalt kaelas; teie oma
üheteistkümmene lapsega kodus, mis?
Teil ei ole tarvis enesele eiu veelgi
happumaks teha lasta.

Mitteldorf. Kui teie homme ei tule,
Wolffi emma, siis käib minu käsi
homme hommiku halvasti.

Em. Wolff. Küll ma juba tulen, olge
rahul! Säärke, jooge ometi! See on
päris-hää. (Annab temale punshi.)

Mul oli just parajasti natuke kuu-
ma wett. Meie läheme nimelt tä-
na veel reisi pääle. Raswaste
anide järelle all Treptowi juures.

Päewa ei ole ju aega. Nii on juba
lugu meie juures. Waene peab
ööd kui päewa orjama. Rikas
wedeleb selle est roodis.

Mitteldorf. Mulle üteldi üles, kas-
teate juba? Maakonnaülem ütles
mulle üles. Ma ei ole inimestele
küllalt kuri.

Em. Wolff. Pead küll olema nagu

moni õue koer! 56.

Mitteldorf. Kõigeparema mehega ei läheksigi ma kodu, sest kui ma tulen, lähel tuli lahti. Ja siis ei tea ma, kuhu ma ettekiidete eest julgema pean.

õm. Wolff. Eh, hoidke oma kõrvaid kinni!

Mitteldorf. Lähed kord ka natuke kõrtsi, et mured sind täiesti maha ei murraks. — seda ei tohi nüüd ka. Midagi ei tohi. Noh, tänasipistusin ma aga jälle, keegi ikka ostis-vaadikese —

õm. Wolff. Teie ei hõrka ometi naist kartma? Kui ta sõimab, sõimake teie vastu, ja kui ta lööb, lööge teie vastu. — Teie olete pikem kui mina, ulatage mulle see kera sääält ülevalt kätte! Sina, Julian, säe regi korda! [Julian ära.] Mitu korda pean ma sulle seda ütleva! [Mitteldorf rotab kõrge riivli päält]

seinalt kõisi ja nõõrisid maha.)
Lauve see saed korda! - Rihmud
wõtke ka kobe maha!

Julius (wõljast). Ma ei näe!

Em. Wolff. Mida sa ei näe?

Julius (iltnub ukse pääle). Ma
ei saa rege üksi wälja. Säääl
on ju kõik pahupidi pööratud.
Ja ilma tuleta ei saa juba sugu =

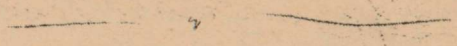
Em. Wolff. Sinu ei saa küll mille =
gagi toime! (Wiskab ruttu rätiku
pää ja õlgade ümber.) Noh, oota,
ma tulen sulle appi! Wõtke
sääält latern, Mitteldorf! (Mittel-
dorf wõtub waewaga laterna ma-
ha ja annab terta kätte.) Soo,
täna wäga! (Paneb kiinda
põlema laternasse) Selle pistame
sinna sisse ja nüüd wõime minna!
Nüüd ma ütatan sind rege wälja
tõmmata. (Läheb laternaga es,
Mitteldorf tema järel. Ukse pääl

58.
poorab ta emmast ümber ja annab
laterna Mitteldorfi kätte. Teie võite
meile selle juures natuke tuld näi-
data.

Mitteldorf [tuld näidates ja enese
ette lauldes]. "Koidurvalge" - on ju
selge - - -

(Eesriie.)

Handwritten notes in the right margin, including the word "Koidurvalge" and other illegible text.

Teine vaatus:

Kantsleituba maakonnaülem
 von Wehrhahn juures: suur, val-
 gek-lubjatud paljaste seintega ruum,
 kolme aknaga tagascina. Paks sei-
 nas-sissekäigu üks; par. seina juures
 pikk laud raamatutega, aktidega
 juures; laua taga tool maakonna-
 ülemale tarvis. Keskmise akna juures-
 laud tooliga kirjutaja tarvis. Üks-
 kapp pehmeist puust es-par. ma-
 konnaülemale käega kätte saadav,
 sees on raamatud. Aktide riulid
 paks. seina ääres. Hüütooli seisavad
 üsna es, paks. seinast algades ühes-
 reas. Neid, kes nende pääl istuvad,
 näeks seljast. — On hele talvine
 enne lõuna. — Kirjutaja glasnapp
 istub kitseldades oma koha pääl.
 Ta on väiklane, pillidega meheks. —
 Maakonnaülem von Wehrhahn, akti-

Kimp Kaenlas, tuleb ruttu sisse Wehrhahn on ligi 40 aastat wana ja kannab monokli. On oma wõlitud muse poolest maa-junkur. Tema ametimundriks on pikk must kuub, mille nõbid kinni on, ja üle polwede ulatavad saartega saapad. Räägib peameegu fistilitoomis ja katsub sõjameheliikult lihidalt oma mõtteid avaldada.

Wehrhahn (mööda minnes, nagu inimene, kes tööst liiga koorma-
tud). Tere!

Glasenapp (tõuseb püsti). Ahand-
lik teener, härra maakommandant

Wehrhahn. Midagi ette tulnud,
Glasenapp?

Glasenapp (geistes-poberisi lehitse-
des). Mul on teada anda, härra
maakommandant, — siin käis-kõi-
gepäält. . . ja! Wõõrastemaja-pi-
daja Fiebig. Ta palub luba, härra
maakommandant, tulewal pühapäeval

uht

kontsuõhtut ära pidada.

Wehrhahn. Kas see ei ole mitte, üt-
ge ometi, Fiebig? Keeji sellenime-
line nüris hiljuti oma saali...

Glasenapp. Wabameelsetele. Teie
käsü pääle, paruni härra!

Wehrhahn. Seesama Fiebig?

Glasenapp. Ja, paruni härra!

Wehrhahn. Sellel tõmbame suurau-
d natuke rohkem jingule.

Mitteldorf (astub sisse). Alandlik
teenes, paruni härra!

Wehrhahn. Kas kuulite, esimest ja
viimast korda: teenistus olen mi-
na maakonnaüle!

Mitteldorf. Ja muidugi. Teie käsü
pääle, paruni, tahtsin ütelda ma-
konnaülema härra!

Wehrhahn. Pidage seda kord ometi
meeles! Et ma parun olen, on kõr-
valine asi. Ei puutu siin vähemalt
sõnaste asjasse. [Glasenappile] Ja
nüüd, olge nii hästi, ma tahan edasi

62.
Kuulda. Kas kirjanik Notes-i on
kõinud siin?

Glasenapp. Kais-küll, härra maad-
konnaleem.

Wehrhahn. So, Kais-siis-siin? Saäl
olen ma õmeti aga undishimulik.
Ta lubas õmeti tagasi tulla?

Glasenapp. Nii umbes pool kaks-
teistkümmend lubas ta jälle siin
olla.

Wehrhahn. Kas ta teile midagi ei
ütelnud, Glasenapp?

Glasenapp. Ta tuli doktor Fleischeri
kõrjus.

Wehrhahn. Ko ütelye õmeti, Glasen-
napp, tunnete teie seda doktor Flei-
scherit?

Glasenapp. Ma tean ainult, ta
elab Krügeri suvemajas.

Wehrhahn. Kuid koma see inime-
ne juba siin on?

Glasenapp. Mikklipäewal tulid ta
minna siia.

63.
Wehrhahn. Nu ja, teie tulite minu-
ga sihel ajal; mina olen nüüd ligi
neli kuud siin.

Glasenapp (pikku Mitteldorf poole
heitis). Ma arvan, see mees on juba
kaks aastat siin.

Wehrhahn (Mitteldorfile). Teie ei
tea seda küll mitte?

Mitteldorf. Teie käsu poole - Mik-
lipäew pärastest -

Wehrhahn. Tuli see mees juba siia?

Mitteldorf. Teie käsu poole - Ber-
linist, maakomandantide härra.

Wehrhahn. Tunnete teie teda ehk
kähemalt?

Mitteldorf. Ma tean ainult, üks
wend on teatris piletimüüja.

Wehrhahn. Ma ei küsinud ju venna
järele. Mis amet sel mehel on?

Mis ta teeb? Mis ta on?

Mitteldorf. Sõjal ei või mina ka
midagi kindlat ütelda. Ainult,
et ta haige on, seda rõõgivad ini =

64.
mised. Tal on ju suhkruhaigus.
Wehrhahn: Mis haigus sel mehel
on, on mulle ükspuhas! Tä võib
minu pärast süürit higistada,
kui see talle naljateeb! Mis amet
tal on?

Glasenapp (kergitab õlg sid). Tä
nimetab ennast äraõpetlaseks.
Wehrhahn: Era! Era! Mitte ära-
äraõpetlaseks!

Glasenapp: Raamatukõitjal Hugi-
kil on tema käest raamatuid. Tä
laseb neid iga nädala mõne sisse
kõita.

Wehrhahn: Ma tahaksin õige
näha, mida see inimene loeb.

Glasenapp: Kirjakaandja ütleb,
tal käivad mõni kakskümmend
ajalchte. Tä Demokratilisi on
nende hulgas.

Wehrhahn: Teie võite õige Hugi-
sia kutsuda.

Glasenapp: Kõhe?

Wehrhahn. Juhumise korral.

Homme, ülehomme. Ta toogu paar raamatut kaasa. (Mitteldorfile.)

Teie näite terve päew otsa magarad, või on sel inimesel hääd sigarid?

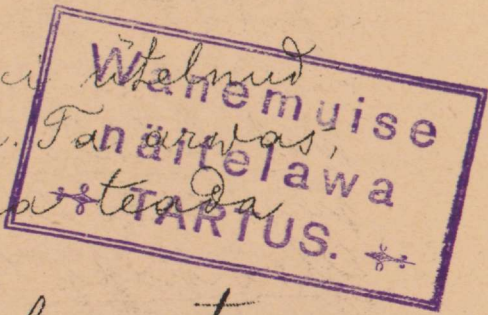
Mitteldorf. Maakomandema härra...

Wehrhahn. Noh, jätkre pääle!

Ma raatan oma rahvale näpude pääle. Minu ekkäija on kõik lohakusse jätnud. Küll see aegumööda muutub. Ühele poliitikaametnikule on see häbi asi, kui ta enmast kellegi poolt märida laseb! Teile on see muidugi arusaamata! (Glasenappile.)

Kas Motes midagi kindlat ei ütelnud?

Glasenapp. Kindlat ei ta mulle mitte midagi. Maakomandema härra juba...

Wehrhahn. See tähendab, ma tean

ainult ülevõistest ^{66.} joontes. Ma jida
sin seda inimest juba ammugi sil-
mas. Ma arvan muidugi doktor
Fleischerit. . . . Härra Motes on nüüd
ainult lõks-teinud, et ma sellest
isandast oieti olen aru saanud.
Mis kuulsus siis Motesel on?

[Glaserapp ja Mitteldorf raatavad
üks teise otsa. Glaserapp kehitas
õlgasid.] Laehob küll, kust saab
Glaserapp. Ta ütleb ju, tal olla
oma paink.

Wehrhahn. Paink?

Glaserapp. Tal lasti ju silm paas
välja.

Wehrhahn. See tähendab, ta saab
valuraha.

Glaserapp. Tõie rabandate, härra
maakomandant, ma arvan, sel
mehel on rohkem valu. Rahast
ei ole veel keegi tema juures mida
gi märganud.

Wehrhahn (lõbustatult). On veel

midagi tähtsamat.^{67.}

Glasenapp. Siinult tühised asjad,
hõrra maakomandant. Üks-
teenistuse ülesõtkimine —

Wehrhahn. Hõia küll, hõia küll!
Kas te midagi sellest teate, et
Fleischer oma suud pidada ei mõis-
ta?

Glasenapp. Ei tea just ütelda.

Wehrhahn. Mulle on nimelt teata-
tud. Tä ajada seadusevastasid
juttusid kõiksugu kõrgete isikute
üle. Noh, küll me saame näha.
Nüüd rotame aga töö ette. Ja,
Mitteldorf, on teil viimati midagi?

Mitteldorf. Täna võse olla va-
rastatud.

Wehrhahn. Warastatud? Kus?

Mitteldorf. Krügeri suvemajas.

Wehrhahn. Mis siis warastatud
on?

Mitteldorf. Põletispuid.

Wehrhahn.⁶⁸ Mineval ööl, või Ku-
nas?

Mitteldorf. Mineval ööl.

Wehrhahn. Kelle käest teie seda
kuulsite?

Mitteldorf. Ma kuulsin...

Wehrhahn. Noh, kelle käest siis?

Mitteldorf. Ma kuulsin seda...
kuulsin seda - härra Fleischeri
käest.

Wehrhahn. So? Selle mehega aja-
te teie juttu?

Mitteldorf. Härra Brügger jutus-
tas seda ka ise.

Wehrhahn. See mees ei ole muud,
kui nohtukäija. See mees saadab
mulle iga nädal kolm kirja. Pea
on teda petetud, pea on tal aed
maha muritud, pea on tema piiri
rikkutud! Ikk-a ainult on temaga
tegemist.

Motes (astub sisse, naerab kõneldes
närvlikult pea alati). Teie aland-

lik teener, härra maakonnaülem!

Wehrhahn. Ah, sääl te olete! Röö-
mestab mind, et te tulete. Sääl
voite mulle rahest kohe ütelda:
Krügeri juures olla varastatud?

Notes. Ma ei laenam Krügeri
suuremajas.

Wehrhahn. Ja ei ole ka muudu
midagi kuulnud, härra Notes?

Notes. Kuulnud olen ma küll,
aga mitte midagi kindlat. Kui
ma praegu suuremajast mööda
tulin, otsisivad nad mõlemad
lume sees jälgi.

Wehrhahn. So? Doktor Fleischer
aitab teid? Siis on nende vahel
sõprus õige paks!

Notes. Üks süda ja üks hing, härra
maakonnaülem!

Wehrhahn. Ja, mis Fleischerisse
pantub, see huvitab mind kõigepeält.
Olge hääl, istuge! - Ma võin teile
ütelda, ma ei maganud pool ööd.

See asi ei lasknud mind magada.
Teie olete mulle kirja kirjutanud, ve-
mis-minid juuresse ärewusesse saad-
tis. Igal ühel on muidugi oma viis.
Minu elpääjat ei oleks see eksit-
tanud. Mis minusse puutub, siis
olen ma kindlasti otsustanud, nõnd
ütelda, läbi ja läbi litsuda. Minu
ülesanne sin on: musterdada ja
puhastada! Missugust prügi siia
koik minu elpääja kartse alla
kokku kogunud on! Tumedad isis-
kud, poliitiliselt kahtluses, riigi ja
kuninga vastased ollused! Nad mis
peavad põhjust kinnimiseks soot-
ma! — Nõnda siis, härra Motes,
teie olete kirjanik?

Motes. Metsa ja jähi asjade jaoks,
ja.

Wehrhahn. Teie kirjutate siis riisu-
gustes-metsa- ja jähi ajalehtedes
It propos, võite teie siis sellest elat-
da?

Motes. Kui inimesel⁷¹ oma nimi
on, nagu minul, paruni härra.
Ma olen Jumalale tänu, oma ilus-
lõbisoomine.

Wehrhahn. Teie olete metsaasjan-
dust õppinud, mis-?

Motes. Ma olin akademias, härra-
maakonnaüleml. Studerisin Eber-
waldes. Vähe aega enne eksamit
tabas mind õnnetus...

Wehrhahn. Ah ja, teie kannate ju-
sudet!

Motes. Ma kaotasin jahi pääl
silma, paruni härra. Ma sain
haavlitera paremasse silma, kelle
käest, seda ei olnud kahjuks või-
malik teada saada. Sääli pi-
din ma oma karriere poolt jäät-
ma.

Wehrhahn. Siis painkit teie ei
saa?

Motes. Ei. Ma olen enmast aega
ka nõnda kaunikesti läbi andanud.

72.
Minu nimi on juba õige tuttav
Wehrhahn. Heh! - Tunnete teie
rahest minu vennaest?

Motes. Ülemmetsahärrat von
Wachsmanni? ja muudugi! Ma
rahatan temaga tihti kirju ja jao
le selle oleme meie ühe seltsi liis-
med - linnukoerte kasvatamise
seltsi.

Wehrhahn [natuke kergendatult].
So! Teie olete temaga siis tuttav?
See on mul armas kuulda. See
teeb ju asja tublisti kergemaks ja
paneel vastastikküna usaldusele
põhja. Siis ei takista meid ju enam
üksgi asi, härra Motes. - Teie kir-
jutate mulle siis oma kirjas, et
teil olla võimalust olnud, doktor
Fleischerit lähelt janna? Jutus-
tuge õige, mis teie teate!

Motes - [kohatab]. Kui ma... Kui
ma umbes aasta eest Krügeri su-
vemajasse elama läksin, paruni

härja, siis ei olnud ^{73.} mid sellest ai-
meigi. Kellega ma kokku juhtun.

Wehrhahn. Teie ei tundnud ei Krü-
gerit ega Fleischerit?

Motes. Ei, nagu see on — ühes ma-
majas. Ma ei võinud ennast täiesti
toigasi tõmmata.

Wehrhahn. Mis inimesed siis sinna
majasse käisivad?

Motes [Kirjeldava liigutusega]. Ah!

Wehrhahn. Ma mõistan.

Motes. Koiksugu rööbalad. Demo-
kratid.

Wehrhahn. Peeti saäl päris korra-
likult roosolekuid?

Motes. Iga neljapäew, nõnda palju
kui ma tean.

Wehrhahn. Neid peame õige kord
silmas. Nüüd teie nende inimeste-
ga enam läbi ei käi?

Motes. Ei olnud rünnati lihtsalt
võimalik, härja maarakomandem.

Wehrhahn. Teie oli see vastumeelt,

mis?

Motes. See lüks mulle täiesti lüks!
lüks!

Wehrhahn. Koik see seadusevastas-
tane olek, see ilmahoõbenemata pel-
kamine kõrgete isikute üle, seda ei
võinud teie viimati enam päält
kuulata?

Motes. Ma jain sinna, sest ma
mõllesin, kes teab, mis tarwis see
hää on.

Wehrhahn. Aga viimati ütlesite
teie ometi üles?

Motes. Ma lüksin ära, ja muis-
dugi, paruni härras.

Wehrhahn. Ja viimaks otsustasi-
te teie.

Motes. Ma pidasin seda oma ko-
kohuseks.

Wehrhahn. Seda üles anda. Ma
pean seda teist väga auustama
sevääriliseks. — Tä ütles siis ühe
nii suguse sõna — meie teeme pärdst

75.
protokoll - ühe isiku kohta, kes
meile kõigile annuskartust ärata-
walt kõrgel seisab?

Motes. Muidugi, paruni härra,
seda ta ütles.

Wehrhahn. Teie oleksite tarbe kor-
ral valmis seda vandega kinni-
tama?

Motes. Ma oleksin valmis, seda
tarbe korral vandega kinnitama.

Wehrhahn. Teie peaksite ka seda
vandega kinnitama.

Motes. Ja muidugi, paruni härra.

Wehrhahn. Kõigiparem oleks iga-
tahes, kui me veel ühe tunnistaja
võiksime saada.

Motes. Ma peaksin ümber külla-
ma, paruni härra. See inimene
jillub aja igale pooli nõnda va-
haga, et -

Wehrhahn. Ah, oodake viige, sääl
tuleb Krüger. Ma rōtan parem
selle mehe emette. Ma olen teile

76.
igatahes-^{76.} väga tänulik, et teie
mind nii tegelikult toetate. Ilmas
sellista ei saa praegusel ajal sugugi
läbi, kui midagi kätte tahaks
saada.

Krüger (tuleb ruttu ja ärevuses
sisse). Oh taewake, taewake! Fore
harras maakonnaülem!

Wehrhahn (Notesle). Waband
ge iiko silmapilk! (Kõrgilt Krügeri
geri poole, ülekuulates.) Mis te süst
soovite?

Krüger (on väike, natuke raske
kuulmise ja pea seitsmekümne aastane
vanamees. Käib juba natuke
küürus, pahem õlg veidi alla poole;
on aga muide veel väga kobus ja
kinnitab oma sõnu ägedate käeliigutustega.
Ta kannab karwamütsi, mida ta ametlikus kohas käes
hoiab, pruuni talwepalitud, kaela
ümber paksum villast sall).

Krüger (rihast teis-puhutud, väga

paawatades-). Mind on varastatud,
herra maakomandlem! {Pühib
lõõtsutades higi taskurätikuga
näo peält ja vaatab Wehrhah-
nile raske kuulmisega inimesemoodi
kergelt suu jääle.}

Wehrhahn. Varastatud? Hm!

Kröger (juba äritatult). Ja mui-
dugi, varastatud! Mind on varas-
tatud! Kaks meetrit puid on mul
ära varastatud!

Wehrhahn (poolnorratusega juures-
olejate peäle ümber vaadates, kergelt).

Meridu ei ole ju siin viimasel
ajal mitte kõige vähematgi selles ar-
vast jätunud.

Kröger (kätt kõrva juurde pannes).

Mis? Mitte kõige vähematgi! Tae-
vataadikene! Siis tulen mina küll
vist nalja pärast siia?

Wehrhahn. Teil ei ole tarvis-
järeast emmast ära unustada. Ah
ja, kuidas teie nimi on?

afloor, hu

78.
Krüger (inestab). Kuidas minu nimi on?

Wehrhahn. Ja, kuidas teie nimi on?

Krüger. Kas teile minu nimi siis veel tuttav ei ole? Ma arvan, meie oleme ju üksteisega tuttavad?

Wehrhahn. Hahetsen väga. Ma ei mäleta. See oleks viimati siin ka täitsa ükskõik.

Krüger. Minu nimi on Krüger.

Wehrhahn. Teie olete oma kapitalist?

Krüger (agedalt, pilkavalt, ülepääkaula). Ja muidugi, olen oma kapitalist ja olen majaomanik.

Wehrhahn. Olge hääl, on teil isiku tunnistus?

Krüger. Isiku...? isiku tunnistus?

Krüger on mu nimi! Meie ei hakka ometi aega viitma. Ma olen ju kolmkümmend aastat siin. Mind tunneb iga laps ulitsal!

Wehrhahn. Kui kann teie juba siin olete, ei pruutu minusse. 3.1

79.
Teie see olite, keda teie emmast ritlete
olevat, selle üle tahan ma kindlust
On teile see härra tuttav - härra
Motes?

Motes (tõuseb kurja näoga pooliti
piisti).

Wehrhahn. Ah so, ma mõistan.
Palun, istuge! Nonda siis - Gla:
senapp?

Glasenapp. Ja. Teie käsu peäle
See on majadomanik härra Krüger
siit -

Wehrhahn. Hää küll. - Puid on
teil siis varustatud?

Krüger. Ja. Puid. Kaks-meetrit
männopuid.

Wehrhahn. Oliwad teil puud kum-
ris?

Krüger (jälle ägedaks saades). See
on jälle ise kaebtus! See on hoopis-
ise kaebtus.

Wehrhahn (ironiliselt ja mööda
narmes teiste poole naeratades; ker =

gelt]. Juba jälle üks!

Krüger. Mis te ütlete?

Wehrhahn. Ei midagi! Rõivake
aga, olge häa, dasi! Pund ei ole
süü küll mitte kuris?

Krüger. Pund oliwad aias. See tä-
hendab, aia ees.

Wehrhahn. Teiste sõnadega: nad
olivad uniltsal?

Krüger. Nad olivad aia ees minu
ma ja põial.

Wehrhahn. Et igasüks otskohe
juude saada rois?

Krüger. Ja see on ainult teenija-
tühimiku süüd. Tema jidi pund
õhtu sisse kandma.

Wehrhahn. Ja unustas seda ära?

Krüger. Tä tõrkus seda tegemast.
Ja kui ma seda nõudsin, siis jook-
sis ta ära. Nüüd tahan ma selle-
pärast vanemate pääle kasa-
ta. Ma nõuontäit kahju tase.

Wehrhahn. Seda tehke, kuidas-

tahate. Aga palju see vist küll
ei aita. Kas teie kedagi kaht-
lustada teete?

Krüger. Ei. Siin on nad ju kõik
sargad!

Wehrhahn. Jätke, ma palun, nii-
sugused üleüldised tähendused! Teie
peate mulle oneti mingisugust
näpunäidet andma.

Krüger. Ma ei harkka oneti keda-
gi hää omne pääle süüdistama?

Wehrhahn. Kes elab pääle teie
enese teie majas?

Krüger. Härra doktor Fleischer.

Wehrhahn (nagu mõtleks ta järele).

Doktor Fleischer? Doktor Fleischer!

See mees on? Mis?

Krüger. Haritud tark mees!

Haritud tark mees on ta, ja mui-
duki.

Wehrhahn. Teie mõlemad olete suu-
red sõbrad üksteisega?

Krüger. Hellega mina sõber olen

32.
on minu asi. See ei pruutu ka sügri
gi süa, nagu mulle näitab.
Wehrhahn. Kuidas siis vieti
otsa pääle saada? Teie peate mulle
ometi mõne näpunäite andma.
Krüger. Ma pean? Sa armas ju-
mal, ja! Ma pean? Mul varas-
tatakse kaks-meetrit puid äras-
ma tulen lihtsalt vargust teosta-
ma.

Wehrhahn. Teil peab ometi kaht-
lus killegi pääle olema. Puid peab
ometi keegi varastanud olema.

Krüger. Mis? — Ja — mina mitte.
Mina kindlasti mitte!

Wehrhahn. Aga armas inimene!

Krüger. Mis? Minu nimi on här-
ra Krüger!

Wehrhahn [Kõrvale puigeldes, päält
näha igavust tundes]. He! — Noh,
Olasenapp, kirjutage siis proto-
kollid! Krüger? Puidurkjoorsis teie
juurest ära?

Krüger. Ja, nii see on - oma ha-
nemalte juurde tagasi.

Wehrhahn. Elavad tema hane-
moad siin?

Krüger. Missugune viin?

Wehrhahn. Kas-tüdrukku wane-
moad siin elavad?

Glasenapp. Ta on pesunaise Wolff-
fi tütar.

Wehrhahn. Selle Wolfffi, kes täna
meie juures pesib, Glasenapp?

Glasenapp. Teie käsu peale, härra
maakommuilem.

Wehrhahn [pääd raputades]. Ime-
lik - see wõrk ja ustar inimene!
(Krügerile.) On see nõnda - Wolfffi
tütar?

Krüger. Ja, pesunaise Wolfffi tü-
tar.

Wehrhahn. Ja tagasi tüdruk ei
tulnud?

Krüger. Täni ei ole ta veel ta-
gasi tulnud.

84.
Wehrhahn. Siis kutsune õige Wolffi ema siia. He, Mitteldorf, teie ote küll väga väsinud? Na, minige õige üle õde, Wolffi emand tuleks kohe minu juurde! - Palun, istuge, härra Krüger!

Krüger (istudes, ohkades). Oh kaewake, kaewake! See on üks elu!

Wehrhahn (poole häälega Motesile ja Glasenappile). Ma olen uudishimulik, mis sellest välja tuleb. Siis ei ole kindlasti mitte kõik hästi käes korras. Ma jään nimelt Wolffi emast palju lugu. See naine teeb tööd nelja mehe eest. Minu abikaasa ütleb, kui Wolffi ema ei tule, siis läheb tal tema asemel järema kaht naist tarwis. Tal ei ole ka sugugi halwad arwamised.

Motes. Tema tütreid pidada ooperi lauljateks-hakkama -

Krüger. No ja, tal võib ju mõni kruvi lahti olla. See ei ole aga

85.
ometi mitte iseloomu rüga. Mis-
teil siis saäl ripub, härra Motes-?

Motes. Traatsilmused. Ma viin
nad metsaülemale Seidelile.

Wehrhahn. Ah, näidake ometi
neid! (Võtab ühe oma kätte ja raa-
tab seda ligidalt.) Selles peab en-
nast siis metsloomi aegamööda
ära kägistama?

(Em. Wolff astub ühes Mitteldorfi-
ga sisse. Ta kuivatab alles oma
pesust märgi käsa.)

Em. Wolff (nagu ei oleks-midagi
juhtunud, lõbusalt, rütmilise pilgu-
ga traatsilmuste järel). Siin
ma olen! Mis on? Mis siis Wolffi
emast tahetakse?

Wehrhahn. Prona Wolff, kas te
seda härrat tunnete?

Em. Wolff. Koh, missugust härrat
siis? (Sõrmeaga Krügeri järel näi-
dates.) Seda siin? See on härra Krü-
ger! Seda peaks ma küll nagu

tundma, eks-ole tösi? Tere hommikust, härra Krüger!

Wehrhahn. Teie tütar teenib härra Krügeri juures?

Em. Wolff. Kes? Minu tütar? Ja muidugi. Leontine. (Krügerile.) See tähendab, ta on teie juurest aral jooksnud.

Krüger (rihaselt). Ja muidugi!

Wehrhahn (rahele rääkides). Ah, oodake oneti!

Em. Wolff. Mis teil siis üks teise ees on olnud?

Wehrhahn. Proua Wolff, kuulake, mis ma ütlen! Teie tütar peab kohe teenistusesse tagasi minema!

Em. Wolff. Oh, ei, meie jätame teema nüüd kodu.

Wehrhahn. See ei lähe nii lihtsalt, nagu teie arvate. Härra Krügeril on tarvilisel korral õigus poliitsit appi kutsuda. Siis peaksime meie teie tütre tagasi viima.

87.
Em. Wolff. Minu mees on omale selle
mõtte järele võtnud. Ta ei taha
steda enam üra lasta. Ja kui
minu mehele kord mõni mõte jä-
he tulnud on, ... Teie mehed olete
koik hirmus äkilised!

Wehrhahn Noh, jätkke seda, proua
Wolff! Kui kaua on teie tütar
juba kodus-?

Em. Wolff. Eila õhtust saadik.

Wehrhahn Hoiä küll. Eilasest saa-
dik. Ta on pidanud puid kuuri
kandma, on aga vastu tõrkunud.

Em. Wolff. Veel midagi! Tõrkunud!
Te tüdruk ei tõugu ühtegi tööd tege-
mast. Siis oleksin mina ka tüdruk-
kule näidanud!

Wehrhahn Teie kuulsite, mis proua
Wolff ütles-?

Em. Wolff. Tüdruk on ikka sõna-
kuulelik olnud. Kui tema mulle
kunagi vastu ajanud oleks...

Krüger. Tema tõrkus puid kuuri

Kandmest.

Em. Wolff. Ja, kuid sisse tassida õitse
kell pool üksteistkümmend, kes niia
inglise lapse käest seda nõuab —

Wehrhahn. Asi on aga niid see,
krona Wolff, püüd on välja jääda
ja tana jõe ääri varastatud
küüd tahab.

Krüger (ei saa enam pidada.)
Teie peate püüd välja maksma, krona
Wolff!

Wehrhahn. Seda saame meie ju
näha, siis kannatage ometi!

Krüger. Teie peate mulle püüd pen-
ningi päält välja maksma!

Em. Wolff. No muidugi! See oleks
õige uus mood! Olen mina ehk teie
püüd ära varastanud?

Wehrhahn. Noh, laske ometi sel
mehel rahulikult jääda.

Em. Wolff. Kui härra Krüger nii
suguste asjadega tuleb, püüde välja
maksmise ja kes teab veel millega,

siis ei ole tal minu juures õnne!
Alina saan kõrvide inimestega
alasti hästi läbi. Selle poolest ei
või keegi minu üle kaevata.

Alga küi see kord olema peab, mis=
Luparast siis mitte? Siis ei hakka
ma ka oma suud lukku panema.

Mina teen, mis minu kohus on, ja
sellelega asi otsas! Teie ei
või minust keegi midagi halba
ütelda. Enesel jää pääl tantsida
ei base ma aya mitte!

Wehrhahn. Arge soage ägedaks,
proua Wolff! Teil ei ole selleks üh=
tegi põhjust. Järege aya rahuli=
kuks, isna rahulikuks. Teie ei ole
inimene ju enam tundmata. Et teie
wirik ja ustaw olete, selle vastu ei
waidle ükski inimene. Mis teil on
siis selle vastu ütelda?

Krüger. Midagi ei või ta selle vastu
ütelda.

Em. Wolff. Konoh, armsad inimesed,

nüüd on kell kümme! Kas tüdruk
ei ole siis minu tütar? Sääl ei
peaks mul midagi ütelda olema -
hää? Siis otsige omale mõni rumal
välja, siis tunnete teie Wolffi oma
halbasti! Mina ei jõe kellegi eest
kõrvale ja kui see ka maakonna-
mehe härra ise oleks! Palju wä-
hem veel teie eest, seda võite uskuda!
Wehrhahn. Mina saan teie aritua-
sest aru, proua Wolff. Aga kui
teie asjale kasu tunda tahate, siis
annan ma teile nõuu rahulikult
jätta.

Hm. Wolff. Sääl oled sa nende in-
meste juures tööd teinud. Kümme
aastat olen ma pesu pesenud. Meie
oleme kõik aeg läbi saanud ja
nüüd korraga tulete teie niisugus-
te asjadega! Teie juurde ei tule
ma kunagi enam, seda võite
uskuda!

Krüger. Seda ei ole teil sugugi tar-

91.
wis. On teisiigi naised, kes jessedä
oskavad!

Em. Wolff. Ja kapsaid, kaalikaid
ja õnnu teie aiast, neid võib ka
keegi teine minna.

Krüger. Neist saanma lahti, seda
ei ole karta. Teie oleksite ainult
võinud malk võtta ja oma tütre
minu juurde tagasi ajada.

Em. Wolff. Mina ei lase oma tü-
tart mitte wintsutada!

Krüger. Kes on teie tütart wintsu-
tanud, küsin ma?

Em. Wolff [Wehrhahnile]. Nagu
tun ja nakk on tüdruk jäänud!

Krüger. Siis ärge tantsigu ta
teawed sõd läbi.

Em. Wolff. Tä magab nagu kiwi
kõik päew otsa!

Wehrhahn [üle proua Wolffile Krü-
gerile]. Kust te siis need proua ost-
site?

Em. Wolff. Noh, kas asi süin veel

-rat

kana kestab? ^{92.}

Wehrhahn. Miss pärast siis; Wolffi emand?

Em. Wolff. No, jeeu pärast. Kuu ma oma aja siin seistes ära raiskan, ei saa ma täna valmis.

Wehrhahn. Selle jaoks siin ei hädasta, Wolffi emand.

Em. Wolff. Ja teie proua? Miss nemad ütlevad? Siis viendage aga ise nendega ära, härra maakonna ülem.

Wehrhahn. See kestab ju ainult veel üks minut. - Ütelge meile siia kõhe, Wolffi emand, teie tunete ju tervet küla, kelle teoks teie vargust arvate? Kes võiks küll puud varastanud olla?

Em. Wolff. Lõõl ei või ma teile midagi ütelda, härra maakonna ülem.

Wehrhahn. Ja teie ei ole midagi kahtlust äratavat märganud?

93.
Em. Wolff. Ma ei olnud päälegi ööse
sugugi kodus. Ma pidin Trepto-
wisse soõtma, anisid sisse ootma.

Wehrhahn. Mis ajal see oli?

Em. Wolff. Kõhe pääle kümne.

Mitteldorf oli ju seal juure, kui
me välja soõtsime.

Wehrhahn. Üht punkvoormat teile
vastu ei tulnud?

Em. Wolff. Ei, nii palju kui ma
tean.

Wehrhahn. Kuidas on, Mitteldorf,
kas teie midagi ei näinud?

Mitteldorf [ühikese mõtlemise jä-
rel]. Mulle ei ole midagi kaht-
last silma torganud

Wehrhahn. No iseenesest mõista!
Seda teadsin ma ju ette. [Krüger =
rile.] Kust teie siis need punud ost-
site?

Krüger. Mis tarwis teil seda
waja teada on, küsin ma?

Wehrhahn. Ma arwan, seda jäta =

94.
te minu asja kohta.

Krüger. Isenesest mõista, metsa-
valitsusest.

Wehrhahn. See ei ole sugugi nii
isenesest mõista. On ju ka nõitu-
teks puuärid olemas. Mina näi-
tuseks ostan oma puud Sandbergi
juurest. Mis pärast ei peaks teie
mitte kaupmehe käest ostma?

Lasb päälegi peaaegu kasulik-
malt osta.

Krüger [rahutult]. Mul ei ole
enam aega, härra maakonna-
üllem.

Wehrhahn. Mis tähendab aega?
Teil ei ole aega? Tulete teie minu
juurde, või mina teie juurde? Far-
zitan mina teie aega ära, või
teie minu aega?

Krüger. See on teie amet, selle tar-
wis olete teie siin.

Wehrhahn. Olen mina ehk teie
saapawiksija, mis?

95.
Krüger. Olen mina ~~h~~ mõni ko-
buse varas? Mina ei luba enese
vastu niisugust alamohwitseri too-
ni!

Wehrhahn. No, see läheb aga...

Pärje karjunge mitte nõnda!

Krüger. Teie karjute, härra!

Wehrhahn. Teie olete pool Kurt, ma
pean karjuma.

Krüger. Teie karjute alati, teie
karjute igale ühele näiskau, kes
süa tuleb!

Wehrhahn. Mina ei karju kellele-
gi nõisku, vaikige!

Krüger. Teie teete, nagu oleksite
teie, kes-teab mis! Teie jomite terve
kütaga!

Wehrhahn. See tuleb veel üsna teisi-
ti, oodake ainult! Ma saan teile
veel armsamaks!

Krüger. See ei huvita mind põrmu-
gi! Üps-õksat tahate teie mängida
muid midagi! Ninaksat näidata,

96.¹
muid midagi! Nagu oleksite ku-
ningas-ise!

Wehrhahn. Siin olen ma ka kuningas!

Krüger (naerab täiest kõrist). Ha-
haha! Ärge raewa nähke! Minu
silmis ei ole teie mitte midagi. Teie
olete isna pisike maakondade
mõne! Teie peate alles õppima
millegiks saama!

Wehrhahn. Härra, kui teie mitte
silmapilk rait ei jää...

Krüger. Siis lasete teie küll mind
kinni panna? Leda nõuu ma teie
ometi mitte ei annaks. See võiks
teile hädasohtlikuks minna.

Wehrhahn. Hädasohtlikuks?... Teie...
{ Motesele. } Kas kuulsite? { Krü-
gerile. } Ja kui teie ka uuristate ja
kihutusetööd teete, kõige oma kena
pesaga! Teie mind siit paigast
ei liiguta!

Krüger. La armas-Jumal, mina

97.
teen teie vastu kihutuse tööd! Selleks-
on mulle teie isik liiga tähtsusetu!
Kui teie emmast ei muuda, uskuge
mind, siis sünnitote teie nii palju
paha, et teie emmast täiesti võima-
tus- teete.

Wehrhahn (Motesle). Harva Motes,
vanadust peab. tähele panema.

Krüger. Ma palun minu asja pro-
tokolliselt võtta.

Wehrhahn (lehitseb oma paberites).
Olge härra, andke kirjalikult teada,
mis ei ole praegu aega.

Krüger (vaatab talle rannalalt
otsa, pöörab emmast järsku ümber
ja läheb ilma jumalaga jätinata
wälja).

Wehrhahn (piinliku rabeaja järele).
Tõel tulewad inimesed nüüsguste
tühiste asjadega — ah! [Em. Wolf-
file] Tehke, et te pesema saate! —
Ma ütlen teile, armas Motes, nü-
üsgune amet, see tehtakse inime-

sele raskeks. Kui mitte ei teaks, mille
pärast sa siin seisad, siis wiskak-
sid nii mõnigi kord püssi käest ära
Küüd aga ütled: kannata wälja!
Mille eest sa siis wieta wõitled? Riigi
koige kõrgemate warade eest!

(Besriie.)

Kolmas waatus.

(Hommiku kella kaheksa ajal
 smand Wolffi korteris: Koldel
 keeb kohwivesi. Em. Wolff istub
 ühe jalapingi pääl ja loeb raha
 tooli pääle. Julius tuleb sisse, ta
 petud kodujanes-käes.)

Julius. Peida raha ära!

Em. Wolff (kois tähelepäänemine -
 mine raha kokkuarvamise juures,
 jämedalt). Jäta mind rahule!

(Waikus. Julius wiskab kodujane-
 se ühe jalapingi pääle, wõtab kau-
 nis-nõuta ühte ja teist kätte ja
 hakkab rüümatü ühte saabast
 määrima.)

(Kangel on jahisarwe kuulda.)

Julius (kuulab, siis kartliku äre-
 wusega). Kas sa kord ju raha
 ära ei peida?

Em. Wolff. Jäta mind rahule, Julian!

100.
Lase ometi sellel ogaral Motesel puh-
kuda! See on metsas ja ei mõtle millegi
pääle.

Julius. Sa viid meid kord veel trellid
taha.

Em. Wolff. Ära räägi lollust, tüdruk
tuleb!

Adelheid { tuleb, on praegu just väga-
mast üles tõusnud }. Tere hommikust,
mamma!

Em. Wolff. Magasid hästi?

Adelheid. Tere olite küll ööse kodust
ära?

Em. Wolff. Sa oled küll und näinud.

Nok - kari, too juud sisse! Aja ruttu,
nagu vedruke põäl!

Adelheid { appelsini polli mängides
ukse poole }.

Em. Wolff. Kust sa siis selle said?

Adelheid. Kaupmees Schöbeli käest,
{ ära }

Em. Wolff. Sa ei tohi selle inimese
käest kingitusi vastu võtta! —

107.
Tule õige siia, Julian! Kuule, mis
ma sulle ütlen. Siin on mul viis-
kümme üheksa taalrit. Wulko-
õiga on see iska nii: ühe taalri
worra saad iska petta, sest kuu-
skümme lubas ta ju anda. - Ma
panen nad siia kotti, saad aru?
Wõta hark, Julian, ja mine tee
taga kitselaudas auk maa sisse,
aga joime alla, kus kuis on; sin-
na wõid koti sisse panna, kas
kuuled? Ja jäädle jäned ühe tassa
se kiwi. Ja nüüd tee, et lähed!

Julius. Ma arvasin, sa tahtsid
Fischerile natuke ara maksta?

Em. Wolff. No kas sa kord teed,
mis ma ütlen! Ara hakka siin
lorisema, kas saad aru?

Julius. Ara aja mul kopsu üle
maksu, muidu saad midagi!

Ma ei taha, et raha majasse jääb!

Em. Wolff. Kuhu ta siis peab pan-
dama?

102.
Julius. Sa võtad raha ja müüd Fischerile. Sa ütlesid ju, et sa natuke ar-
maksata tahad.

Em. Wolff. Sa oled nii rumal, nagu
saabas! Kui sul mind ei oleks,
oleksid sa kadunud.

Julius. Katsu, kas veel rohkem
karjuda võid!

Em. Wolff. Sääs peab küll inimene
karjuma, kui sa nii rumal oled.

Kul sa nii rumalasti ei räägiks,
ei oleks mul tarvis karjuda. Kui
me müüd raha Fischerile müme, siis
jane tähele, mis-meile juhtub.

Julius. Ma ütlen ju, kõik see terve
kupatius! ... Mis-kasu mul sest
on, kui ma istuma pean!

Em. Wolff. No müüd on aeg, et sa
vait oled!

Julius. Natuke rohkem karjuda sa
küll enam ei jõua?

Em. Wolff. Sellepärast ei hakka ma
smaletisi lõugu ostma! Sa teed

nisugust lärmi. . . nagu oleks,
kes teab mis lahti, nisuguse tühi-
se asja pärast. Hoolitse iseenese
est, mis sa minu eest hoolitsed!

Kas riskasid rötme juba jõe?
Julius. Noh, olen ma siis juba
jõe äärde saanud?

Em. Wolff. Nüüd on aeg, et sa oma-
le jalad alla teed! Sa tahad küll,
et nad sinu juurest rötme leiavad?

[Julius tahab ära minna.] Õe,
jää, Julian, - anna õige röti
sua.

Julius. Mis sa temaga teha ta-
had?

Em. Wolff [rõõrit oma kätte röttes].

See ei puutu sinusse, see on minu
asi! [Paneb rötme tasku, rapu-
tab kohvi veskisse ja hakkab jah-
vatama.] Noh, käi laudao ära,
siis tule ja joo!

Julius. Seda oleksin ma varem
teadma pidanud. (ära)

104.
Adelheid (tuleb sisse, suurt põlle täit
holupuid tundes).

Em. Wolff. Kust sa need puud võtsid
Adelheid. Noh, muidugi nute puude
vilgast.

Em. Wolff. Sa ei pea uusi puud mitte
võtma!

Adelheid (laseb puud kolde ette maha
kukkuda). Ega see ju kahju ei
tee, mamma, kui nad otsa saavad.

Em. Wolff. Mis-sina ka tead! Mis
sul meelde tuleb? Nina all alles-
mürg!

Adelheid. Ma tean, kust nad saadud
on.

Em. Wolff. Mis sa ütled, tüdruk?

Adelheid. Ma arvan, need puud.

Em. Wolff. Ah, ära lobise! Nad on
oksjonilt ostetud.

Adelheid (mängib appelsini ja palli).

Ja, ja, kui see tosi oleks. Nad on
näpatud!

Em. Wolff. Mis-nad on?

Adelheid. Näpatus! Need on ju
Hüngerijumid. Leontine ütles ju
vistmööda.

Em. Wolff (annab talle kõrva kiulu).

See on sulle vastusiks! Kas mee-
nõned wargad olene? Ja nüüd mi-
ne ja tee oma kooli töö valmis!

Ja tee ilusasti, ütlen ma sulle! Ma
tulen pärast ja waatan üle.

Adelheid (läheb kõrvale tuppa).

Ma arwan, ma woin niskudega
jooksma minna.

Em. Wolff. Ja leriõpetuse, selle
oleb ja sulle päris ära unustanud.

Adelheid. See on ju alles teisisäe-
wal.

Em. Wolff. Homme on see. Opi oma
publisalmid ära. Ma tulen pärast
ja kuulan sind üle.

Adelheid (haigutamist on kõrwal-
toost kuulda, siis ütleb ta). Ja
Jeesus-rääkis oma jingritega,
kel pole kahwit, söögu näppudega...

106.
Julius [tuleb jälle sisse].

Em. Wolff. Koh, kas tegid ka, nõrgid
kord ja kohus, Julian?

Julius. Kui see sulle ei meeldi, siis
tee ise!

Em. Wolff. Ja, jumalast, see oleks
ka kõige parem! [Kaldab temale
ja enesele tassidesse kohvi ja paneb
juntvooli päiale, nõndasamuti ka
leiba ja võid.]

Julius [maha istudes ja leiba loigat-
tes]. Kui ainult Wulchow ära on
pääsenud!

Em. Wolff. Koh, sulda ilmaga!

Julius. See sul sulda ilm!

Em. Wolff. Kui ka minupärasest
nature külmetab, sellepärasest ei
jää ta ometi kimmi. Ta on nüüd
juba ammugi hõõ tikk, morad
kanali pääl.

Julius. Kui ta ainult mitte alles
gilla juures ei rahi.

Em. Wolff. Minupärasest võib ta jiid

107.
rahtida, kust ta tahab!

Julius. Et Wulckow kord veel tublisti
sisse kukub, seda võib julgesti usku-
da, kas-moistad!

Em. Wolff. See on tema asi, mitte
meie asi.

Julius. Siis oleme meie ka ilusasti
sees! Las leitakse Wulckowi juurest
kasukas. —

Em. Wolff. Missugune kasukas?

Julius. Koh, Krügeri kasukas!

Em. Wolff. Ära räägi lollust!

Kas-moistad? Ära jolita oma
süüd tööraсте asjadega ära!

Julius. See kõik puutub ka minu-
se.

Em. Wolff. Tühja puutub see sinusse!
Sul ei ole sellega midagi tegemist.
See on minu asi, mitte sinu asi.
Sa ei ole kellegi mees, ja oled vana
naene! — Siin on raha, nüüd tee,
et minema saad! Mine alla Tie-
bigi juurde ja joo üks naps; minu-

108.
järest tee omale üks röömpäev!
{ Koputatakse. } Sisse! Ikkä sisse,
kes sisse tahab tulla!

{ Doktor Fleischer oma rüeaastase
pojaga astub sisse. Fleischer on 27 a-
wanda, kannab jäagri-ülikonda,
tal on süsimustad juuksed, sama-
sugune moka- ja põsehabe; tema
silmad on sügaval päa sees, tema
hääil on harilikult make. Ta lasseb
igal sekundil oma lapsela liigu-
kawat hoolitsenist osaks saada. }

om. Wolff { kõige suurema röömuga }
Th. Philipp tuleb meile ka kord kü-
laliseks! Koh, see on ilus, see on
mulle suureks auuks! { Võtab lapse
oma võimusesse ja tõmbab tal pa-
litu maha. } See, tule siia, võta oma
politu maha! Siin on see, siin
sul külm ei ole!

Fleischer { Kartlikult }. Proua Wolff,
siin tõmbab! Ma usun, siin tõm-
bab.

109.
Em. Wolff. Kes siis nii hell on!
Mature tõmbust ei tee poisile
kahju.

Fleischer. Ei, ei, hoidku! Mis te
mõtlete! Silmapilk on poisil ni-
idagi wiga. Liiguta ennast, Phil-
ipikene, ikka liiguta ennast!

Philip [kaitseb õlgadega vastu ja
kannub selle juures].

Fleischer. Ja, Philipikene, näed,
muidu jääd sa haigeks! Sa pead
ju ainult argamööda eest taga-
gi käima.

Philipp [ära hellitatud]. Mina ei
taha aga mitte!

Em. Wolff. Eh, laske teda!

Fleischer. Tere hommikust, proua
Wolff!

Em. Wolff. Tere hommikust, härra
doktor! Tulete meid ka kord jälle
vaatama.

Fleischer. Tere hommikust, härra
Wolff!

110.
Julius. Tere, tere, härra Fleischer!
Em. Wolff. Olge terve tulemast!

Wötne istef!

Fleischer. Meie ei taba sugugi
kannaks jääda.

Em. Wolff. Noh, kui meil niisugusi
süd, armisad külalised kohe hommiku
ku wara, siis saab meil küll täna
õnnelik päev olma! (Poissi es-
põlvitades) Eks ole tõsi, mu poiss,
sa tood meile õnne?

Philipp (äreusega). Ma olin loo-
maarias, sõõd nägin ma tooneku-
gi, need puresivad üksteist kuldnoo-
kadega.

Em. Wolff. Nee, ei ole võimalik, sa
luiskad mulle ette! (Poissi kaelus-
tades ja suudeldes) Huh, poiss, ma
sõõn sind ära, ma sõõn sind päris
ära! Härra Fleischer, poisi jätan
ma enesale. Ta on minu poiss! Ut-
le, kas oled minu poiss? Mis siis
ema teeb, hä?

111.
Philipp. Ta on terve ja saadab
palju tervit ja teie peate homme
hommiku pesema tulema.

Em. Wolff. Noh, vaata ometi! Kii-
sugune poiss! Võib juba sarna-
selt asju ära toimetada! (Fleischer
rile) Kas teie ei tahaks natu-
reseks istuda?

Fleischer. Poiss kiusab mind, ta ta-
hab kord paadiga sõitma minna.
Kas saaks-kuidagi?

Em. Wolff. Aga muidugi! Jõgi
on jäest vaba. Tüdruk võib ju
teid tükike maad nälja sõnda.

Fleischer. Poiss ei jäta mind rahule.
Ta on selle mõtte omale pohe wõt-
nud.

Adelheid (kõrvaltoa ukse juures-näh-
tawale tulles). Tule zina, Philipp,
ma näitan sulle midagi ilusat!

Philipp (Kriiskab kõngemakselt).

Fleischer. Philipikene, mitte wõllatu.
olla, kas kuulid!

112.
Adelheid. Wäata seda ilusat appel-
sini!

Philipp (näerab üle terve näo, lähel
paar sammast Adelheidi poole).

Fleischer. No, mine poiale, aga mitte
nujata!

Adelheid. Tule, tule, selle sööme nüüd
kabekesti ära! (Lähel paar sam-
mu lapse poole, võtab tal käest kin-
ni, näitab tolle waba käega appel-
sini ja mõlemad lähewad ühesmeeles-
kõrwaltuppa.)

Em. Wolff. Ei, poiss, ma pean ai-
nult inka sinu otsa wahtima! Ma
ei tea, kui ma nüüguust poissi
näen. . . . (wõtab põllenurga ja
nunnkab sellega nina) siis hakka
kas wõi hulumas! . . .

Fleischer. Kas teil kord ka mitte
nüüguine jõmpsi kas ei olnud?

Em. Wolff. Muüdugi oli. Aga mis-
sellest kõigest kasu! Elawaks-
teha teda ometi enaini sada. Ja

113.
vaadake - ni see elus-läheb!...

(Wahaeeg.)

Fleischer. Lastega peab hirmus ette-
vaatlik olema.

Em. Wolff. Pääl võib ei tea kui ette-
vaatlik olla. Mis-tulema peab, tuleb.

(Wahaeeg. Pääd raputades.) Mis-teil
suis härra Motesoja es-olnud?

Fleischer. Minul? Midagi. Mis-
peaks-mul temaga es-olnud ole-
ma?

Em. Wolff. Ma arvasin ainult
nõnda.

Fleischer. Kui wana on suis-teie
titar nüüd?

Em. Wolff. Lihawõteks-tuleb ta
koolist ära. Kuidas on suis, taha-
te teie teda saada, härra Fleischer?
Teie juurde annan ma teda hää-
melega teenistusse.

Fleischer. Mispärast mitte? See ei
oleks sugugi halb.

Em. Wolff. Temast on tubli tüdruk

114.
saanud. Kui ta ka veel noor on,
ma võin teile ütelda, ta teeb iga-
ühe vastu tööd. Ja, kas teate, mis
Ta on mõnikord kelm, ta teeb mõni-
kord koerustükka. Aga rumal ta
ei ole. Tõel on mõistust!

Fleischer. See võib igatahes võimata
lik olla.

Em. Wolff. Laste tal ainult kord
midagi üles ütelda - luuletusi, või
ükskõik mis just on. Tääl võin
ma teile ütelda, härra doktor,
teie ei saa sugugi kannanahast
välja. Teie võite teda kord sisse
kutsuda lasta, kui teil jälle kord
Berlinist külalisi on. Teie juurde
tulwad ju ikka kõiksugu luule-
tõljad. Ta on väga julge, ta laob
teile kõhe ette. Ta deklameerib teile
nii ilusasti, et otse ime! - (Teisel
toonil.) Nüüd annan ma teile
sagahääd nõuu, teie ei tohi mulle
seda pahaks panna.

Fleischer. Hääd nõuu ei pane ma
kussaagi pahaks.

Em. Wolff. Esiteks: ärge nii palju
ära kingige. Üksigi inimene ei ole
teile selle eest tänulik. Teie leiaste
ainult tänamata olekut.

Fleischer. Ma ei kingigi ju palju
ära, proua Wolff.

Em. Wolff. Nu ja, ma tean juba.
Ja siis, olge rääkimises ettevaat-
lik, see teeb inimesi ainult kaht-
laseks. Sõjal üteldakse kohe: see
on üks demokrat! Ja, olge rääki-
mises ikka õige ettevaatlik!

Fleischer. Kuidas ma seda pean
mõistma, proua Wolff?

Em. Wolff. Mõtelda võib ju, mis ta-
hes. Rääkimisega peab aaga väga
ettevaatlik olema. Warsti istud
trellide taga, ilma et tead kuidas.

Fleischer (Kahvatab ära). Na, ärge
rääkige rumalust, proua Wolff!

Em. Wolff. Ei, ei, ma ütlen seda

116.
päris-tõsiselt. ja waadake aga
selle inimesega ette.

Fleischer. Missugust inimest teie
arwate?

Em. Wolff. No seda, kellest meie enne
rääkisime.

Fleischer. Motest wakest?

Em. Wolff. Ma ei nimeta nimesid.
Teil peab omegi selle inimesega
midagi olnud olema?

Fleischer. Ma ei käi temaga su-
guji läbi.

Em. Wolff. Noh, waadake, seda is-
ma kohe arwasin.

Fleischer. Seda ei wõi mulle keegi
inimene põhaks panna.

Em. Wolff. Ma ei pane ka teile
seda põhaks.

Fleischer. See oleks veel ilusam,
ühe petjaga, ühe tuttawa petjaga
läbi käia!

Em. Wolff. Tä on ka petja, sõäl
on teil õigus!

Fleischer. Müind on ta' koogi = Dreieri
juurde elama läinud. See waene
naesterahwas waadaku, mis temast
üle jääb; mis tal wabest on, sel-
lest saab ta müind küll lahti! Kü-
suguse inimsega... päris wõlla-
rooga!...

Gm. Wolff. Ta lasub mõnikord nõn-
da zõnu kukkuda.

Fleischer. Soo? Minu üle? Tääl
olen ma nudishimulik.

Gm. Wolff. Teie olla, kui ma ei ek-
si, midagi halba ühe kõrge isi-
ku üle rääkinud, wõi midagi
selle sarnast.

Fleischer. Gm! Midagi kindlat
teie ei tea?

Gm. Wolff. Ta on Wehrhahniga palju
nina pidi koos. Aga kas teate, mis?
Ma ütlen teile midagi. Minge õi-
ge kord Dreieri emaga poole; sel wa-
nal nõid. Ma ka juba hais nina-
s. Enne olid nad ei tea kui libedad

148.
ta ümber, niid näriwad tal kas-wõi
wiimise juppskarwa pääst!

Fleischer. Ah mis! terve asi on ru-
malus!

Zm. Wolff. Eh, minge aga Dreieri
ema juurde, see ei tee kahju! See
jutustas mulle ühe loo... Ta olla
teda walet randuma ahwatele da
tahtnud. Siis on ta teil terve peo!

Fleischer. Ma woin ju korra minna,
minugipärawast! Aga wiimaks on
mul see asi ükspuhas! See oleks ju
paganatemp, kui niisugune ini-
mene... tulgu ta ette! - Sind,
Philipp, Philipp! Kus sa siis oled?
Meie läheme niid järe.

Adelheidi hääl. Meie waatame
ilusaid pilta.

Fleischer. Mis teie siis selle loo
kohta ütlete?

Zm. Wolff. Missuguse loo kohta?

Fleischer. Teie ei ole veel midagi
kuulnud?

119.
Em. Wolff (rahutult). Ei, pean ma
nüll rütema. (Flärsitult.) Tee, Ju-
lian, et sa lähed, et sa jälle lõu-
naks-aeqsasti tagasi saaksid!
[Fleischerile.] Mee tappime täna
kodujänesi. — Kas sa veel valmis
i ole, Julian?

Julius. Noh, lasema otsin ometi
oma mitsi rües.

Em. Wolff. Ma ei rõi seda näha,
kui inimisel mälu ei ole: ei saa
täna, siis saab homme kinnu juu-
res peab kõik täpikäält mine-
ma!

Fleischer. Täna ööse on Krügeri
juures —

Em. Wolff. Olge wait! Jätke mind
selle mehega rahule! Selle pääle
on mul hüsuqune hammas! See
mees on mind liiga raskesti haa-
vannud. Kuidas meie ükssteisega
läbi saime — ja teeb mind nü hal-
vaks-inimeste es. (Juliusel.) Noh,

120.
Kas lähed juba või mitte?

Julius. Ma lähen juba, ära ärita
ennast asjata! Ma soovin hääd
hommikut, härra Fleischer!

Fleischer. Hääd hommikut, härra
Wolff!

[Julius ära.]

em. Wolff. Koh, nagu öeldud —

Fleischer. Ja, kui tal püüd ära wõrasta-
tati, siis ta tulitses küll kord teiega
Mio-sekord oli, seda on ta ammu
kähetsenud.

em. Wolff. Tema ja kähetsenud?

Fleischer. No, kuidas ma teile ütlen
Wolffi ema. Ja üleüldse pärast seda
wüimast lugu teie seisate selle mehe
juures wäga hääs kirjas. Koige-
parem oleks teie lepiksite jälle ära.

em. Wolff. Meie oleksime ~~wõinud~~ mõist-
likult kõnelda wõinud. Aga kohe
politseiga — nüüd ei!

Fleischer. Nende wanainimeste käsi
käib tõesti halvasti: näda laest

juud, täna kasukas. . .

Em. Wolff. Koh, wälja selle suure
luidisega!

Fleischer. On jälle kord sisse mur-
tud.

Em. Wolff. Warastatud? ärge
ajage juttu!

Fleischer. Ja päälegi üks tulimus-
kasukas.

Em. Wolff. Ei, kas teate, edaspidi
lähen ma siit ära! On see boga
wargapesa siin! Siin ei ole ju
oma elu eest julge. Ts! Ts! Niisu-
gused inimesed! Uskumata otse!

Fleischer. Woite küll arvata, mis-
sugune härm see on!

Em. Wolff. Seda ei wõi neile sugu-
gi pahaks panna.

Fleischer. Ja tõepoolest, see oli
hästi kallis asi, ma usun, linnu-
nahkne.

Em. Wolff. On see umbes nõrgu
Kobras.

122.
Fleischer. Ah, võib koguni ka kob-
ras-olind olla. Wanainimeskesed
olivad selle peäle päris-uhked. See
tähendab - naernud olen ma ometi
salakesti. Kui sarnane asi awa-
likuks tuleb, awaldab see ikka nal-
jakat mõju.

Em. Wolff. Teie olete aga tõesti ar-
muheitmata! Mina ei saa niisuguse
asja üle mitte naerda, härra
Fleischer.

Fleischer. Noh, kas teie arwate, et
mul sellest mehest kabju ei ole?

Em. Wolff. Mis-inimesed need küll on!
Mina pää ei suuda sellest joo-
gu saada. Niiväsi teiste inimeste
käest nende warandust ära wa-
rastada! Ei, siis küll parem tööd
teha, kuni ümber kukud!

Fleischer. Kas teie ei võiks-natund
ke nõnda ümber kuulata, - ma et
arwan, kas ukas-on siia jäätud

Em. Wolff. No, kas teie siis kedagi

istea kahtlustada? 123.

Fleischer. Lõõl on üks pesunaene
Krügeri juures pesunud.

Em. Wolff. Mülleri oma?

Fleischer. Sel on suur perekond. . . .

Em. Wolff. Suur perekond on sel
naesel, aga warastada. . . ei. Na-
tuke näpata - ja!

Fleischer. Muidugi ajas Krüger
tema ära.

Em. Wolff. See peab ometi väljatu-
tema! haldene aeg! See oleks ju
pagana temp! No, kui mind maa-
konnailem oleksin! . . . See mees
on aga rumal, rumal kui saabas!
Mind näen oma konna silmaga
paremini, kui see oma kloassil-
maga, võite mind uskuda!

Fleischer. Ma usun seda peaaegu.

Em. Wolff. Seda võin ma teile
ütelda, kui tarvis on, warastan
ma tal tooli taquotsa alt ära!

Fleischer (on pisti tõusnud, hüüab

naerdes kõrvale ¹⁴⁷tippa]. Tule, Philipp
tule, väe peame nüüd minema
jumalaga, Wolffi emal!

Em. Wolff. Pane riided selga, Adelheid
sa pead härra Fleischerit tükike
maad sõudma.

Adelheid (tuleb, rüüasid rõõpa
kaela alt kimu pannes, Philipp
kõe kõrval). Ma olen juba val-
mis! (Philipile). Tule siia, ma
võtan sind kõe pääle.

Fleischer (hoolitsedes ja riidesse pane-
mise juures aidates). Ikka hästi
sisse pakkida. Ta kardab väga
külma. Ja see pääl on tuuline.
Adelheid. Ma läheneis ja seau
lootsiku korda.

Em. Wolff. Luidas siis teie terwi-
sega nüüd lugun?

Fleischer. Palju parem sest saadik,
kui ma sinu väljas-elan.

Adelheid (ukse pääl, hüüab tagasi)
Mamma, härra Krüger!

125-
Em. Wolff. Kes tuleb?

Adelheid. Härra Krüger!

Em. Wolff. Ei ole küll võimalik?!

Fleischer. Ta tahtis täna hommiku
tee juurde tulla. (ära.)

Em. Wolff [viskab rutulise pilgu puu-
hommiku peale, ja hakkab seda karmes-
ti ära kraamima]. Tule, tüdruk,
aita, et me need puud kõrvale saame!

Adelheid. Mis pärast siis, maituma?

Ah, härra Krügeri pärast?

Em. Wolff. Mis pärast! Muidu, jina
rumal kana! On see kellegi kord,
naagu meie juures praegu wälja näeb?
Kõlbab see pühapäewa hommikule?
Mis härra Krüger meist peab ar-
vama?

(Krüger ilmub äritatult. Em. Wolff
hüüab talle vastu.) Härra Krüger,
ärge waadake ümber! Meie juures
näeb alles liiga hirmus wälja.

Krüger. Tere hommikust, tere hom-
mikust! Laske aga olla. Teie olite

terve nädal ^{126.} töös; sääl ei või ju
hapäeval mitte kõik pühitud olla.
Teie olete korralik naesterahvas.
Teie olete auus naesterahvas; proua
Wolff, - ja mis meie wahel on ol-
nud, selle unustame täiesti ära, me
arwan ma.

Em. Wolff (lugutatuult raheterahel
pöllenurgaga silmi pühkides). Mul
ei ole kunagi teie vastu midagi
olnud. Ma olen ikka häämlelega
teie juures tööd teinud. Aga et teie
kohe nii agedaks saite, - sääl saab
inimese üle kord ka riha või-
must, kahju on mul sellest küllalt
olnud.

Krüger. Teie tulite jälle meie juurde
pesema. Kus teie tütar Leontine
on?

Em. Wolff. Tä lüks-wärskete kap-
sastega postinõuema juurde.

Krüger. Tüdrukku annate teie jälle
meie juurde. Kahesümne taolri

asemel saab ta nüüd kolmekümmend.
Meie olime niidu ikka temaga ra-
hul. Anname andeks- ja unustame
koik ära! [Ta pakub em. Wolffile
kätt, see võtab vastu.]

Em. Wolff. Seda kõike ei oleks-ju
sugugi tarwis-olnud. Tüdruk on
ju alles rumal laps. Meie vanad
oleme õieti ikka hästi läbi saa-
nud.

Krüger. Asi on siis joores. [Hinge
tõmmates.] Nüüd olen ma õieti
rahemalt selles asjas-rahustatud.
No mõelge õieti, mis-mulle juhtu-
nud on! Mis-teie selle kohta üt-
lete?

Em. Wolff. Ah, kas teate, ei-
ma ei ütle parem midagi!

Krüger. Lääs on meil nüüd see
härra von Wehrhahn! Annasid
kodanikka pinnida, ja narrida ja
kõnsata! Mille zissel see mees-kõik
oma nina ei pistab!

128.
Em. Wolff. Kinnult sõäl, kus ta tal
olema peab, sõäl ta ei ole.

Krüger. Ma lähen nüüd ja annan
üles. Ma ei jätta, asi peab välja
tulema!

Em. Wolff. Seda ärge ilmasgi nõn-
da jätke, härra Krüger!

Krüger. Ja kui ma kõik peak-
sin jää pääle ajama, oma kasu-
ka saan ma kätte, proua Wolff!

Em. Wolff. Siin peab kord tublisti
puhastatud saama! et ometi kord
jälle rahu sellesse pesasse saaks.
Kad varastavad sul müüdu veel
katuse jää päält ära!

Krüger. No mõtelge ometi, Jumala
pärast! Kahe nädala sees kaks-
niiugust vargust! Kaks meetrit
puud, nagu need teil sõäl — (võtub
ühe haku kätte.) Niiugused hääd,
kollid puud, proua Wolff!

Em. Wolff. Ei, sa võiksid vihasta-
da, nõnda et sa sinisiks-lähed!

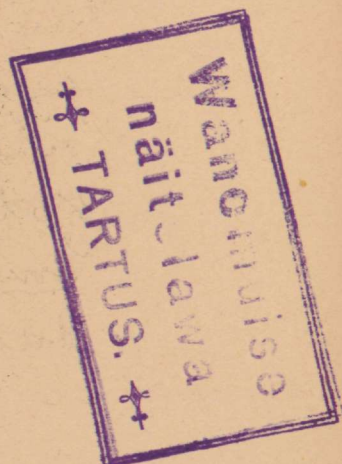

Missugune pesakond siin lutsel!
 Kui, tont! Missugune temp! Eh,
 jätke mind rahule!

Brügger [wehkleb vihasealt haluga
 õhku ringi]. Ja kui see mulle ka
 tubat taablit maksab, varastele
 saan ma jälgile! Need inimesed ei
 pääse trellidest!

Em. Wolff. See oleks ka üks õnnis-
 tus! Issand Jumal!

(Esime.)

Neljas waatus.

[Kohtutoas. Glaserapp istub oma koha pääl. Emand Wolff Adelheid kellel linase riide sisse mässitud pakikene süles on, ootavad kohtuotsust Em. Wolff. Ta jääb täna jälle õige kauaks.

Glaserapp [Kirjutades]. Kannastu kannastust!

Em. Wolff. Na, kui ta täna jälle nii hilja tuleb, siis ei ole tal jällegi aega meie jaoks.

Glaserapp. Ah Jumal, teie rumalused saäl! Meil on kõrguni teiste asjadega tegemist.

Em. Wolff. Need saavad ka asjad olema!

Glaserapp. Mis wüs see on? See ei kõi ba mitte!

Em. Wolff. Tõstre ehk nina veel kõrgemale! Tüdrukku on Krüger

sia soatnud.

Glasenapp. Juba jälle see kosuka luugu, mis?

Em. Wolff. Ja midagi!

Glasenapp. Nüüd on sellel vanal narril jälle kord asi! Ta võiks-
snesele natukene rohkem aru pähe võtta, see kohtusvõntaja!

Em. Wolff. Teie jahvatate paljalt, woadake parem, et ta midagi kätte saab.

Mitteldorf (ilmub ukse lähel).

Teie peate teisele poole tulema,

Glasenapp. Ülema härra tahab teie käest midagi teada saada.

Glasenapp. Pean juba jällegi pooleli jätma! (Wiskab sulle käest ära ja läheb välja.)

Em. Wolff. Tere hommikust, Mitteldorf!

Mitteldorf. Tere hommikust!

Em. Wolff. Kuhu ülema härra nü kauaks jääb?

Mitteldorf. ^{132.} Kirjutab terwedraama
tud täis; Wolffi emand. On tähtsad
asjad, seda woin ma teile ütelda.
(Usaldawalt.) Pange tähele, midagi
on õhus, mis, seda ma weel ei tea.
Kõrgel midagi on, seda tean ma
kindlasti. Kui teie ainult tähele
panete, siis saate seda nägema.
Piksepauk tuleb, ja kui piksepauk
tuleb, siis tuleb piksepauk, emand
Wolff. Ja, nagu öeldud, ei mõista
ma ju sellest midagi. See on kõik
mündus, mündus on see kõik! Ja
mündusest ei tea ma midagi.
Midagi peab sündima. Kõhda-
wisi ei ole kesta ei wõi. Kõik
see ümbrus peab puhastatud saa-
ma. Mina enam jüa ei kõlba.
Mis wana ülem oli, kes surmud,
see oli selle wastu koolipoiss! Ma
wõiks teile palju weel rääkida,
mul ei ole aega aega. Parunpa-
neb mulle põhaks. (Läheb, ukse

133.
pääle pöörab endast weel ümber
ja ütleb } Pikne lööb sisse, Wolffi
ennast, seda wõite uskuda! (ära.)

Em. Wolff. Na, kui selle juures mitte
üks wõidu lahti ei ole läinud!

(Wahcag.)

Adelheid. Mis ma pean siis ütlemä?
Ma olen ära unustanud.

Em. Wolff. Mis sa siis kähra Krü-
gerile ütlesid?

Adelheid. Koh, et ma selle paki leid-
sin.

Em. Wolff. Muud ei ole sul siin ka
tarwis midagi ütelda. Ainult, et sa
siis terane ja julge oled! Sa ei ole ju
muudu mitte pääle pääle kukkunud.

Wulkow (tuleb sisse). Soowin hoida
honnikut!

Em. Wolff (waatab keelitult Wulkowi
otsas siit). No, oga Wulkow, teie ei
ole küll põrmugi enam aru pääs?!
Mis tahate teie siis siit?

Wulkow. No, minu naene on jisi-

kesse saanud. 134.

Em. Wolff. Mis ta on saanud?

Wulcow. Pisikes tütarlaps. Sääl
pean ma siis ülesandma tulema.

Em. Wolff. Ma mõtlesin, et teie ann
juba kanalis olete.

Wulcow. Mul ei oleks ka midagi
selle vastu, Wolff ema. Kui ainult
minu teha oleks olnud, oleksin mina
ka sääl. Ma jistsin ka koke mi-
nema. Ja kui ma kuni värassa-
teni jõudsin, ei saanud ma enam
edasi. Sääl ootsin ma, kas jõgi
mitte lahti ei lähe. Klaks päeva
ja ööd vedlesin ma sääl, kuni
see lugu minu naesega veel juur-
de tuli. Sääl ei aidanud ükski
hädaldamine, muud kui jidin
tagasi.

Em. Wolff. Siis on lootsik jälle
silla juures?

Wulcow. Muidugi. Kus ta mul
siis peab olema?

Em. Wolff. Jätke mind rahule!

Wulcow. Kui nad ainult haisu mitte ninasse ei soanud?

Em. Wolff. Mine too kümne penni eest nüti kaupmehe käest!

Adelheid. Seda toon ma, kui ma kodu lähem.

Em. Wolff. Sa lähed ja ära lõuga mitte!

Adelheid. Ma ei ole ju mitte mõni väikene pliko-ema! (ära.)

Em. Wolff (äkitselt). Teie seisite siis süül vesivaravate juures?

Wulcow. Terve kaks-päeva, nagu ma teile ütlesin.

Em. Wolff. No, teie laske ennast klaasi alla panna! Teie olete üks mees - kasuka tõmbate omale päise päeva ajal selga!

Wulcow. Mina - selga tõmmanud?

Em. Wolff. Ja, päise päeva ajal selga tõmmanud! Kui et terve

136.
ümbmõks kõhe teada saaks, mis ilus
kasukas teil!

Wulkow. Seda ma teigin ju ainult
soos.

Em. Wolff. Weerandturnni tee meie
majast. Minu tüdruk on teid ometi
istumõs näinud. Ta jidi doktor Fleisch
rit wälja sõidma ja see on ka kõhe
kahtlaseks läinud.

Wulkow. Ma ei tea sellest midagi
see ei lähe mulle midagi korda!
[On kuulda, et keegi tuleb.]

Em. Wolff. Pst! olge aga nüüd wabed
mis, Wulkow!

Glaserapp [tuleb kähku sisse, um-
bes-naagu kohtuniks. Küsib Wulkowid
käest ülewalt alla]. Mis asja teil
siis on?

Wehrhahn [weel wäljas]. Mis sa
siis tahad, tüdruk? Sa tulid minu
juurde? Lõhne siis sisse! [Wehr-
hahn laseb Sidelheidi enese es tulla,
ise järele.] Palju aega ei ole mul täna

mitte. Ah so! Lina^{137.} oled vist väike
Wolff? No, istu! Mis sul siis asja
on?

Adelheid. Ma olen selle paki...

Wehrhahn. No, oota nalukene!

(Wulckowile.) Mis teie soovite?

Wulckow. Lapsesündimist taht-
sin teatada.

Wehrhahn. Nii siis -! Kaama-
tud, Glasenapp! See tähendab, ma
tahan enne teise asja ära otsus-
tada. (Em. Wolffile.) Mis siis
teie tütreaga on? Kas Krüger
temale jälle kõrwa mööda on
andnud?

Em. Wolff. Ei, nii kaugele ei ole
ta asja mitte ajanud.

Wehrhahn. Mis siis on?

Em. Wolff. Nimelt pakikene...

Wehrhahn (Glasenapile). Kas
Motes iska veel siin ei ole olnud?

Glasenapp. Siamaam veel mitte.

Wehrhahn. On mul arusaamata.

No, tüdruk, mis sa tahad?

Glosenapp. Asi punitub äravaras-
tatud kasukasse, härra maakon-
naülem.

Wehrhahn. Ah so! Selleks ei ole
mul täna aega. Kes võib siis
koike korraga teha? (Em. Wolffile)
Ta võib ennast homme minne juu-
res üles anda.

Em. Wolff. Ta on juba paar korda
tahtnud teiega rääkida.

Wehrhahn. Siis katsigu ta hom-
me kolmandat korda.

Em. Wolff. Härra Krüger ei jä-
ta teda sugugi enam rahule.

Wehrhahn. Mis on siis härra Krü-
geril sellega tegemist?

Em. Wolff. Tüdruk oli tema juures
pakiga.

Wehrhahn. Mis lupard see siis on?
Näidake ometi kord!

Em. Wolff. See on kasuka loogattege-
mist) ühendust. Härra Krüger on

Ka zelles arwamises.

Wehrhahn. Mis siis selle hõardi
gees on, mis?

Em. Wolff. Roheline west, Krügeri
härä oma.

Wehrhahn. Seda oled sa leidnud?

Adelheid. Ma olen seda leidnud, üle-
ma härä.

Wehrhahn. Tlust oled sa ta leidnud?

Adelheid. See oli, kui ma mamma-
ga wakkalisse lõksin, sääl lõk-
sin ma siis - ja sääl -

Wehrhahn. Hää küll! (Em. Wolff
le.) Selle paneme esiti siia alali.

Komme tuleme selle asja juurde ta-
gasi.

Em. Wolff. Mul üks tapukas.

Wehrhahn. Ja kellel siis mitte?

Em. Wolff. Härä Krügeril on suur
nutt asjaga.

Wehrhahn. Härä Krüger, härä
Krüger - see on mulle üks tapukas!
See mees tikub mulle lihtsalt kaela.

140.
Larnast asja ei või ometi üle pää
ja kaela teha! Tä on ju wacwata
su wälja kuulutanud, see on ju
ametlikus-lehes teada antud.
Glaseruapp. Selle inimese meelest
ei ole weel küllalt tehtud.

Wehrhahn. Mis-see tähendab: ei
ole tehtud? Meie oleme ajalehes
üles-tähendanud, Oma pesunaisid
oli ta kahtlustanud Meie oleme
majas läbiotsimise toime pan-
nud. Mis-ta weel tahab? See mees
pidagu ometi kord ju! - Koh-
nagu ma ütlesin, homme on
müll aega.

Em. Wolff. Meil on ükskõik, meie
tuleme juba jälle.

Wehrhahn. Nojah, homme hom-
misen.

Em. Wolff. Hoiäd päewa!

Adelheid [Knixsu-tehes]. Hoiäd
päewa!

[Em. Wolff ja Adelheid ära.]

141.

Wehrhahn (aktisi solidus-Glase-
nappile). Ma olen uudishimulik,
mis sellest välja tuleb. Härra
Motes tahab mind ka tunnista-
jaid ette tunda. Tä arwab, Dreieri
oma, see saiamüüja vanamoor,
olla parajasti saial juures olnud,
kui Fleischer söimand oli. Kuu
vana siis, ütlege mulle, see Dreieri
oma siis-öieti on?

Glase-napp. Nii seitsmekümne
tumber, maakommalena härra.

Wehrhahn. Wähe lollakas juba,
mis?

Glase-napp. Noh, kuidas seda
ütelda. Teil on oma mõtted kanni-
kesti veel koos.

Wehrhahn. Ma võin teile ütelda,
Glase-napp, mulle teeks see tõesti
hädameelt, õige tublisti sinu pih-
ta anda! Et trimmesid ka näeksi-
rad, kellega neil tegemist on. Heis-
ri sünnipäewal, kes saial puidus?

142.
Muidugi Fleischer. Sellest mehest
võin ma kõige pahemat. Kui
ta kanni purunemala näo teeb.
Neid tuntakse juba, neid huntisid
lambanahas. Ei või muidu kärb-
selgi tiiba küljest ära tõmmata,
aga kui tarvis on, võivad nad
terved linnad õhku lasta. Jalge-
alune peab neil siin natukene
jalavaks kõetud saama!

Motes (tuleb). Alandlik teener.
Wehrhahn. Noh, kuidas lugu siis
on?

Motes. Emand Dreier tahab kella
üheteistkümmene ümber siin olla.

Wehrhahn. See asi saab omast ko-
host tõhelepärmist äratama. Ha-
katakse muidugi suurt kvara tege-
ma: Wehrhahn topib ennast igale
poole vahela! Noh, jumal tänatud,
ma olen selle vastu valmistatud. Ma
ei ole mitte oma löbu pärast siin.

Valjategemiseks ei ole mind siia
 mitte saadetud. Siisil mõtlewad need
 inimesed — ma arvan, see ei
 ole midagi muud, kui üks paremat
 sorti sõdurim. Nad rõivad siisil
 kedagi teist siia saata. Need härrad,
 kes mind siia nimetanud on, tea-
 vad wõija hästi, kellega neil tege-
 mist on. Nad tunnewad minu seisu-
 koha terwet tõsidust. Ma soan
 omast ametist, kui pühast kohu-
 sest aru. Ma olen teate ülemale
 poole juba walinis-teinud. Kui ma
 ta tõna lõuna ajal ära saadans,
 wõib ülehommie kindröötmise käsk
 juba siin olla.

Notes. Siis kipub terve küla mulle
 naha pääle.

Wehrhahn. Teie teate, minu onu
 on kammerhärrens. Ma rõägin
 siie kord temaga teie üle. Paga-
 nä pihhta! Säätt tuleb Fleischer.
 Mis tahab siis see inimene? Ega ta

144.
õnnetigi kaisu ninasse pole saad-
nud? (Koputatakse. Wehrhahn
Karjub.) Lisse!

Fleischer (tuleb sisse, kohvatanud
ja äritatud). Tere hommikust!
(Temale ei vastata midagi.) Ma
tahaksin teile rihte teada teada,
mis viimase wargusega ühenduses
on.

Wehrhahn (lõbitungiwa politseiini-
ku waatega). Teie olete doktor Jo-
seph Fleischer?

Fleischer. Wäga õige, Joseph Fleischer
on minu nimi.

Wehrhahn. Teie tahate mulle teada-
tada?

Fleischer. Kui lubate, siis tahan ma
seda teha. Ma olen nimelt midagi
tähele pannud, mis võimalikul
wiisil seko kaasa aitab, kasuka
wargale jälgile saada.

Wehrhahn (trümmeldab laua pöäle,
waatab teatud wõõrastusega juures ole-

175.
jõtte jõule, neid noerma wälja kut-
sudes. Osawõtmatolt). Mis tõhts at
teie siis tõhete olete pannud?

Fleischer. See tähendab, kui teie juba
algusest jõule minu teatuse jõule
mingisugust rõhku ei pane, siis
arwaksin ma paremaks.

Wehrhahn (ruttu, kõrgilt). Mida
teie paremaks arwaksite?

Fleischer. Ma arwaksin paremaks
zelle üle waikida.

Wehrhahn (pöörab enmast waikides
zelle juures arusaamatolt Motese
poole, siis mündetud toonis, kõrgelt).

Minu aeg on wähe kasin, ma
tahaksin teid paluda, libidalt
korku wõtta.

Fleischer. Minu aeg on misamati
ära jaotatud. Ma arwasin oma
kohuse olevat.

Wehrhahn (wahete rääkides). Teie
arwosite oma kohuse olevat. Hää!
ütelge siis nüüd, mis teie teate?

146.
Fleischer (ennast valitsedes). Ma
soitsin eila lootsikuga. Ma rōtsin
lootsiku Wolffi enanda käest. Ja
tema tütar istus es aarude juures.
Wehrhahn. Puntub see tingimata
asjasse?

Fleischer. Ja, igatahes — minu ar-
vamise järel.

Wehrhahn [kannatamatalt]. Hõää
küll, hõää küll, et meie dasi saak-
sime!

Fleischer. Meie soitsime vesivärd-
wale lähedale; sinna oli üks Spree
lootsik kinni kōidetud. Jää, nagu
meie nõrgime, oli sinna kokku
kogunud. Nahtavasti oli ta
sinna kinni jäänud.

Wehrhahn. Ah! So! See huvitab
meid nūd wāhem. Mis on siis
kõige selle asja sisu?

Fleischer [waevalt ennast taltsuta-
des]. Ma pean tunnistama, et
nūsugune wüs... Ma tulin jiid

147.
täiesti vabatahtliselt, vabataht-
likku tunnistust ametiasutusele
pakkuma.

Glasenapp (teravalt). Ülema här-
ral ei ole mitte aega. Teie peate
vähem sönn tegema, teie peate
lühidalt ja asjalikult rääkima.

Wehrhahn. Asja juurde, asja juurde!
Mis teie siis tahate?

Fleischer (ennast taltsutades). Mi-
nule on see tähtis, et asi välja
tuleb. Ja vana härra Krügeri
kasude pärast saan ma . . .

Wehrhahn (aegutab, tähelepanema-
tolt). Päike paistab mulle silmi,
taske kardinaal alla.

Fleischer. Lootsikus oli keegi vana
laevamees, arvatavasti Lootsiku
omanik. . .

Wehrhahn (nagu espool, aegutab).
Jaa, arvatavasti.

Fleischer. See mees istus lael, kasu-
kas, mida mina kaugele Kobraks

pidasin.

Wehrhahn (naagu espool). Ma ei
oleksin teda, võib olla, liimunud ka
pidanud.

Fleischer. Ma mõitsin ligemale, nii
palju kui võimalik oli, ja mõisin
päris hästi näha. See oli kehv,
must laevamees, ja kasukas ei
olnud nähtavasti sugugi tema
jaoks tehtud. Tä oli ka pääleegi
tulimus.

Wehrhahn (nähtavasti üles-argas-
tes). Ma kuulen, ma kuulen,
noh? Ja siis? Mis veel?

Fleischer. Mis veel? Mitte midagi.

Wehrhahn (nähtavasti elavama-
saades). Teie tahsite mulle ju tea-
teid anda? Teie rääkisite millest-
gi tähtsast asjast?

Fleischer. Ma ütlesin, mis mul
ütelda oli.

Wehrhahn. Teie olete meile siis
üheloo jutustanud ühest laevame-

149
hest, kes kasukat kandis. Noh,
laevamehed kannavad rahete ra-
hel kasukat. See ei ole kellegi
juur mudis.

Fleischer. Mofelge selle kohta nü
shk teisiti. Larnasel asja seisu-
kooral ei ole mul midagi enam
ütelda! [ära.]

Wehrhan. On teil kord sellesarnast
juhtunud? See mees on ju põhjatu
rumal! Laevamehel oli kasukas
seijas olnud. Kas see mees mitte
häkitselt hulluks ei ole läinud?

Mul ise on ju ka kobranahka
kasukas. Ma ei ole sellepärast
ammugi mitte varas! Pagan võt-
ku, mis see siis jälle on? Kas tä-
na sugugi siis raha ei saa? -
[Mitteldorffile, kes ukse juures seisab.]

Teie ei lase kedagi enam sisse!
Härra Motes, tehke mulle seda
meelehääd, minge, olge nõnda
hääd, teisele poole, minu erakorte =

risse. Meie võime siäl eksitama
ta töötada. — Nii ja nii mitmes-ko-
juba see Krüger! Just nagu oleks
teda uss-hammustanud! Kui see
vana eesl mind ikka edasi tüütas-
suis lendab ta veel kord uksest väl-
ja!

[Krüger tuleb Fleischeri ja proua Wol-
fi zaddetusel lahtise ukse juures nähi-
tavale.]

Mitteldorf (Krügerile). Maakonna
ilma harraga ei saa mitte kokku,
herra Krüger!

Krüger. Ah mis, ei saa kokku!
See on mulle ükstapuhas! (Teistele)
Ikka edasi, edasi! Seda tahan
ma näha! (Kõik, Krüger ees, tu-
levad sisse.)

Wehrhahn. Ma tahaksin teid pa-
luda, rohkem rahu pidada! Na-
gu teie näete, on mul siin veel
asju ajada.

Krüger. Ajage neid rahul kult

157.
Easi, meie võime oodata. Parast
saate ka meiega asju ajama.
Wehrhahn (Motesel). Nii siis, mi-
su erakorteris! Ja kui teie proua
Dreierit rahest näete, ma tahaksin
teida ka parim sääl üle kuulata.
Teie näete ju ise, siin on võimata!

Krüger (Fleischeri päale näidates).
See härra siin teab ka midagi
proua Dreierist. Võib teile kogu-
ni midagi kirjalikku anda.
Motes. Mandlik teener! Mul on
am. (ära)

Krüger. Sel mehel oleks am tar-
wis!

Wehrhahn. Ma palun, pidage
oma märkused omale!

Krüger. Seda ütlen ma veel kord:
see mees on üks petis!

Wehrhahn (teib, naquri oleks-ta
seida kuulnud, Wulkwile). Nõnda
siis, mis on? Koigepäält võtan
teie asja ette. Raamatud, glase-

152.
napp! — Jätke aga pääle! Ma tahan enne see kaalast ära saada (Krügerile.) Ma wotan enne teie asja korutusele.

Krüger. Ja, seda tahaksin ma ka tungiwalt paluda.

Wehrhahn. „Tungiwalt“ ei ole teil siin midagi paluda. Mis-palwet teil siis oleks?

Krüger. Mingisugust palwet. Mis-dagi ei taha ma paluda. Ma tahan oma õigust kätte saama.

Wehrhahn. Missugune see õigus-siis oleks?

Krüger. Minu õigus; härra maa-kommandant. See õigus, mis-mul, kui warastatud krimisel on, et ametiasutus-mul abiks-oleks, warastatud wara jälle kätte saada.

Wehrhahn. On teile abi kunagi keelatud?

Krüger. Ei, sugugi mitte. Seda ei

153.
võigi olla. Aga sellegipärast
võæn ma, et midagi ei sünni.
See terve asi ei niiku edasi.

Wehrhahn. Teie usute, et see nüsa
ma ruttu läheb?

Krüger. Ma ei usu midagi, härra
ma kommandem. Ma ei oleks siis
mitte süa tulnud. Mul on just
Kindlad tõendus, et teie minu
asjas midagi ei tee.

Wehrhahn. Ma võiksin nüüd
juba lõpu teha. Veel rohkem
selle sarnast päält kuulata,
seisaks täiesti väljaspool minu
ameti kohuseid. Jüski võite da
si jutustada.

Krüger. Teie ei või ühtegi lõppu
teha. Kui Preisi kodanikul on
mul oma õigused. Ja kui teie
süa lõppu tahate teha, siis on
weel teisi kohtasid rääkimiseks.
Teie ei tee minu asjas mitte mi-
idagi.

154.
Wehrhahn (nähtavasti hooletumalt)
Palun teid, ehk võiksite seda põh-
jendada?

Brüger (em. Wolffi pääle näidates).
Jum, see naesterahvas on teie juur-
de tulnud. Tema tütar on midagi
leidnud. Ta ei ole seda käiku mitte
paljaks pannud, härra Kohtunik,
ehk ta küll üks väene naesterah-
vas on. Teie olete teda kord juba
ära saatnud ja täna on ta jälle
tulnud.

em. Wolff. Härra maaskommu-
nal ei olnud ju aega.

Wehrhahn. Ah, palun edasi!

Brüger. Ma ei ole ka ammugi
weel mitte lõpul. Mis olete teie
sellele naesterahvale ütelnud?
Teie olete talle päris lihtsalt ütel-
nud: Teil ei ole niid selle asja
jooks-mitte aega! Teie ei ole isegi
tema tütarit mitte üle kuulanud.
Teie ei tea mitte vahematgi asja.

Blau

155.

Forwest juhtumisest ei tea teie mitte midagi!

Wehrhahn. Ma paluksin teid, naturaene emmast rahustada.

Kruger. Ma olen rahulik, ma olen väga rahulik, ma olen üle-aru rahulik, härra maakonna-ülem. Ma olen veel ülearu rahu-lik inimeene. Mis peaksin ma muudu niisuguse loo kohta ütle-ma? Mis-järelduvimise viis see on? See härra siin, härra Fleischer, on teie juures olnud ühe leiduse-ga, mis ta teinud on. Laewamees kannab kobranahka kasukat.

Wehrhahn (Kätt tõstes). Ist! Ooda-ke natuke! (Wulkwile) Teie olete ju laewamees?

Wulkow. Juba kolmkümmend aastat olen see ametis olnud.

Wehrhahn. Teie olete wist kaatlik, teie wärisete ju?

Wulkow. Ma olen tõesti natuke koh-

Kunni.

Wehrhahn. Kas-lawamehed saagedasti kasukaid kannavad?

Wulkow. Mõnel on ikka ka omad kasukas.

Wehrhahn. See härra saäl on ühte laewameest näinud, kes kasukas laewalael on seisnud.

Wulkow. Selle juures ei ole midagi kahtlast, härra maakonnatülem. Saäl on mõnigi, kellel ilus kasukas on. Mul õrnolgi on üks.

Wehrhahn. Noh, waadake! sel mehel on ka kasukas!

Fleischer. Aga ometi mitte kobranahka kasukas?

Wehrhahn. Seda ei ole teie ju mitte selgesti näinud?

Früger. Mis? Kas sel mehel kobranahka kasukas on?

Wulkow. Neid on palju, wõin ma teile ütelda, kellel kõige ilusamad

157.
Kobranahka kasukas on. Missäpä-
rast ka mitte? Raha selleks on
juba olemas.

Wehrhahn (võiduroõmus, päält
näha rahuliselt). So! [Stergesti.]
Oloje nõnda lahke ja jutustage
edasi, härra Krüger! See ole
ainult väikene rahke küsimus.
Ma tahtsin teile ainult silma-
paistvalt ära näidata, mis nü-
sugused teated õieti tähenda-
vad. Teie näete, sel mehel on ka
kasukas. [Fälle vihaselt.] Meil
ei tule sellepärast unesgi meelde
ütelda, ta on kasuka varasta-
nud. See oleks ju lollus!

Krüger. Mis? Ma ei saa sellest
sõndgi aru!

Wehrhahn. Siis pean ma veel
kõvemini rääkima! Ja et ma
just rääkimises olen, siis ta-
han ma teile veel midagi ütelda.
Mitte kui ametnik, vaid kui ini-

mene, nagu teiegi, härra Krüger.
 Üks vähegi ausameelne kodanik
 peaks oma usaldusega natukene
 rohkem ettevaatlik olema, mitte
 niisuguste inimeste tunnistusi
 tähele panema. . . .

Krüger. Minu tutvus, minu tut-
 vus!

Wahrhahn. Ja muudugi. Teie tutvus
Krüger. Pange parem iseenmast
 tähele. Niisugused inimesed, nagu
 Motes, kellega teie läbi käite, nü-
 sugused on minu majast välja
 lennanud.

Fleischer. See mees, kes teie erakor-
 teris ootab, selle olen mina uksest
 välja visanud!

Krüger. Ta on mind üviraahaga
 üle löönud.

Em. Wolff. Keid ei ole siin mitte pal-
 ju, keda ta mitte eest ja tagast
 petnud ei oleks, penningite ja mar-
 kadega, taalrite ja dukatitega!

Krüger See on ^{159.}õige maksu-
võtte viis!

Fleischer (tõmbab taskust paberi
välja). See mees on valmis-trelli-
de jaoks! (Paneb paberi laua põä-
le.) Ma palun seda läbi lugeda!

Krüger. Sellele paberile on suund
Dreier ise alla kirjutanud. Tä
tahtis teda valet vanduma meeli-
tada.

Fleischer. Tä pidi minu vastu tunnis-
tama.

Krüger (Fleischerist kinni haarates).
See on üks loitumatu inimene ja seda
kohab see kelu viltsuse sisse saata!
Tä teie annate temale üks-kätt!

Wehrhahn. Minu kannatus on otsas!
Mis teil selle mehega tegemist on,
ei lähe mulle korda ja on mul
üks tapukas! (Fleischerile.) Võtke
see leopard säält ära!

Krüger (vaheldamisi Wolffile ja
Glasnapile). See on maakoima =

ajal.

100.
ülemma härra söber! See on tema
käemee! Tore käemee! Pikanäpu-
mees, ütleme juba parem!

Fleischer (Mitteldorffile). Mul ei ole
kellegi inimesele aru anda! Mis
ma teen ja tegemata jätan, see on
minu asi! Kellega ma läbi
käin, on minu asi. Mis ma
mõtlen ja kirjutan, on minu
asi!

Glasenapp. Siin ei saa ju oma
enese sõnastgi enam aru! Härra
maakonnaküllem, kas ma pean
rahvast sandarmid tooma? Ma
jooksin ruttu järele! Mittel-
dorf!

Wehrhahn. Ma pole kunagi! (Jääl
rahuliseks. Fleischerile) Wõtki
see lupard ära!

Fleischer (teeb seda). See lupard tu-
leb veel kohtu ette!

Wehrhahn. Sellega võite teha, mis
teie ise tahate! (Fõuseb üles ja

konkreetne

161.
wõtab kapiist ennad Wolffi pakise-
se.] Et selle asjaga nõud lõpule
saada. (om. Wolffile) Kus olite teie
om. Wolff. Ma ei ole seda sugugi
teinud.

Wehrhahn. Aga kes siis?

om. Wolff. Minu noorem tütar.

Wehrhahn. Miks ei ole teie teda siis
mitte kaasa wõtnud?

om. Wolff. Ta oli ju oneti suur, härra
maakonnaülem. Ma wõin teda
ka kohe siia tuua.

Wehrhahn. See wiib selle asja liiga
pikale. Kas ei ole teid miski teie
mitte jutuustanud?

Krüger. Teie ütlesite ju, tee pääl
näraste jaama.

Wehrhahn. Waras on minidugi
Berlini sõitnud. Lõõlt wõime teda
kauda otsida.

Krüger. Ma ei usu seda sugugi,
härja maakonnaülem. Fleischeril
on selles asjas täiesti õige seisukoht.

See terve lugu pakiga on wälja mõ-
teldud, et meid eksiteele wiia.
Em. Wolff. Seda ka veel! Woib wäga
hästi võimalik olla.

Wehrhahn. Koh, Wolff'i ema, teie ei
ole ju muudu mitte nii rumal. Mis
süü ära warastatakse, lähed Ber-
lini. Kasukas oli emma enne Ber-
linis ära müüdnud, enne kui meie
süü teid isegi, et ta warastatud
oli.

Em. Wolff. Kärta maakonnawõim, ei,
ei, süü ei saa ma ennast mitte
aidata! Ma ei ole teie arwamisega
mitte täiesti ühes nõus. Kui wa-
ras Berlinis on, siis tahaksin
nä teada, mis jaoks tal siis pakki
tarwis ära kaotada oli?

Wehrhahn. Jgaxord ei kaotata sar-
nast asja mitte just meelega.

Em. Wolff. Wastake kord seda pak-
ki järel; säälon kõik ilusasti sisse
pakitud - rest, woti, tükk paberit.

163.
Krüger. Ma usun, waras on siin-
samas.

Em. Wolff [Krügeri sõnu kinnitades].

Noh, waadake, härra Krüger!

Krüger (kindlasti). Seda usun ma
kindlasti!

Wehrhahn. Kohjatsen wäga! ma
ei ole mitte selles arwamises. Oma
kandaege arandagemise põhjal....

Krüger. Mis? Kandaege arandä-
gemine? Hm!

Wehrhahn. Ja midagi! Selle kanda-
eage arandagemise põhjal tean ma,
et seda wõimalust wäewalt karutu-
se alla maksaks wõtta.

Em. Wolff. Na, no, ei wõi midagi
ütelda, härra maakonnaüle!

Krüger [Reischeri poolt tähendades]. Ta
on omesti juba laewameest näinud....

Wehrhahn. Ah, ärge tulge jälle mitte
jälle selle jutuga! Siis peaksin ma ju
igapäew läbiotsimisi toime panema,
kõhkimine sõndarim ja politseiamet =

167.
nikuga. Siis peaksin maigat ühte la-
otsima!

Em. Wolff. Flakake siis minu juures
tsükoke pääle, härra maakomissilem.
Wehrhahn. Noh, kas see ei ole mitte
naeruväärt? Ei, ei, minu härrad, nii
ei lähe see mitte! Nii ei saa meie elu-
ilmas midagi kätte. Teie peate malle
läiesti waba tegevuse jätma. Meil on
juba oma jäljed käes ja tahan ai-
nult veel mõnda uuendada. Siin on
mõned kahtlased isikud, need on mal
juba ammu siltmas. Juba vara hom-
mikul sõidavad nad Berliini, rasked
kompssid seljas, ja õhtul tulevad nad
tühjalt tagasi.

Krüger. Turunaesed käivad niivõisi,
pinnwilja koorem seljas.

Wehrhahn. Mitte ainult turunaesed,
härra Krüger! Teie kasukas on arwa-
tawasti ka sedawõisi ära reisinud.

Em. Wolff. See võib ka võimalik olla.
Wõimolad ei ole midagi maailmas.

165.
Wehrhan. Noh, waadake! Noh? Fa-
hate midagi teada?

Wulffow. Eks waikeine tüturlaps;
herra maakonnaülem.

Wehrhan. Ma teen siis, mis võimalik.

Krüger. Ma ei anna mitte enne rahu,
kui ma oma kosuka kätte olen saa-
ellunud.

Wehrhan. Noh, mis-teha võimalik
on, seda tehtakse. Wolffi emand võib
ka veel ümberringi järele kuulata.

Herrn. Wolff. Larnast doja oskan ma
väike hõlvasti. Aga kui see mitte
beralja ei tule, - ei, ei, kuhu jääb siis
kõnele julge olek?

Krüger. Teil on täiesti õigus, proua
Wolff, täiesti õigus! (Wehrhanile.)

Ma palun seda pakki hästi järele
waadata. Sedeli pääl on käekiri, mis
jälgile saada aitab. Ja ülehõimne
wõra saan ma jälle nii raba ole-
ma, herra maakonnaülem, ja järe-
le parima. Hääd päewa! (Ara.)

Fleischer. Hääd päewa! (ära.)

Wehrhahn (Wulkowile). Kuu wana
teie olete? Hääd päewa! Hääd päe-
wa! - Mõlematel mehisestel on mõni
kruwi üheval lahti! (Wulkowile.)
Kuidas teie nimi on?

Wulkow. August Philipp Wulkow.

Wehrhahn (Mitteldorfle). Minge tei-
sele poole minu korterisse. Sääl is-
tub kirjanik Notes- ja ootab. Ütelge
talle, kahjatsen wäga, mul on tä-
na hommiku muud teha.

Mitteldorf. Siis ei pea ta mitte oot-
kama?

Wehrhahn (Karedolt). Ei! Mitte
oodata!

(Mitteldorf ära.)

Wehrhahn (pr. Wolffile). On teile
kirjanik Notes-tuttaw?

Pr. Wolff. Selle kohta, kas teate,
waisin ma parem. Sääl ei võiks
ma teile mitte palju hääd väakida.
Wehrhahn (pilkawalt). Fleischerist

zelle vastuseda rohkem?

Em. Wolff. See ei ole tõesti ka mitte halb inimene.

Wehrhahn. Teie tahate küll wist ette-
wõtlik olla?

Em. Wolff. Ei, kas teate, niisuguste
kawaluste pääle ei kõlba mitte.
Ma olen ikka otsukohine, härra ma-
akommandeer. Kui ma oma keelega ikka
nii karme ei oleks, oleksin ma oma
asjadega palju kaugeimal wõinud
olla.

Wehrhahn. Minu juures ei ole see teile
mitte kohju teinud.

Em. Wolff. Teie juures mitte, härra
maakommandeer. Teie wõite ka otse-
kohest sõna wälja kammutada. Teie
juures ei pruugi enamast ära pei-
ta.

Wehrhahn. Lubatalt: Fleischer on annu-
mees?

Em. Wolff. Seda ta ka on, seda ta ka on!

Wehrhahn. Koh, mõelge oma tänase
üteluse pääle!

168.
Em. Wolff. Ja teie minu oma pääle!
Wehrhann. Hääd küll, saame naha!
[Püritab ummast, tõuseb üles ja nixastab
jala ära. Wilkowile.] See on siis meie
usin pesimeene! Ja mõtleb, kõik in-
imesed on nii, nagu tema. [Em. Wolffile.]
Nii ei ole, kahjuks, ilma mitte. Teie waa-
tate inimeste pääle ainult wälispidi.
Meesugune waatab natukeene sügawa-
male. [Astub mõne sammuni, jääb siis
tema ette seisma ja paneb kätte öla
pääle.] Ja nii tõsi kui see on, mis
ma teile siin ütlen: Wolff emand on
uus inimene, niisama kindlasti
ütlen ma teile: Teie doktor Fleischer,
kellest meie sõjal rõõkisime, on
kardetan inimene!
Em. Wolff [pääd raputades]. Seda
ma nüüd küll ei tea....

